

Global Vision: IP & Innovation

Інформаційно-аналітична
довідка щодо стимулювання
інноваційного розвитку

Швеції

№3' 2026

IP OFFICE

Український національний офіс
інтелектуальної власності та інновацій

IP&I Hub

Український національний офіс
інтелектуальної власності та інновацій

Перелік скорочень

GII – Global Innovation Index – Глобальний інноваційний індекс

R&D – Research and Development – Дослідження та розробки

IKT – Інформаційно-комунікаційні технології

BERD – Business Expenditure on Research and Development – Витрати бізнес-сектору на дослідження та розробки

EIC – European Innovation Council – Європейська рада з інновацій

EIE – European innovation ecosystem – Європейська інноваційна екосистема

EIS – European Innovation Scoreboard – Європейське інноваційне табло

EISCAT-3D – International Research Infrastructure for the Study of the Atmosphere and Near-Earth Space Environment – міжнародна дослідницька інфраструктура для вивчення атмосфери та навколосемного космічного середовища

EIT – European Institute of Innovation and Technology – Європейський інститут інновацій та технологій

ERC – European Research Council – Європейська дослідницька рада

ESS – European Spallation Source – Європейське джерело розщеплення

FFI (Strategic Vehicle Research and Innovation) – Стратегічні дослідження та інновації у сфері транспортних засобів

Formas – Swedish Research Council for Environment, Agricultural Sciences and Spatial Planning – Шведська дослідницька рада з питань навколишнього середовища, сільськогосподарських наук та просторового планування

Forte – Swedish Research Council for Health, Working Life and Welfare – Шведська дослідницька рада з питань здоров'я, трудового життя та соціального забезпечення

GERD – Gross Domestic Expenditure on Research and Development – валові внутрішні витрати на дослідження та розробки

MAX IV Laboratory – національна наукова установа Швеції, міжнародний синхротронний дослідницький центр і здійснений нею проєкт **MAX IV**

MSCA – Marie Skłodowska-Curie Actions – Дії Марії Склодовської-Кюрі

NAISS – National Academic Infrastructure for Supercomputing in Sweden – Національна академічна інфраструктура суперкомп'ютерів у Швеції

NCP – National Contact Point – Національний контактний пункт

Перелік скорочень

Saminvest AB — Державна венчурна компанія Швеції, що інвестує у приватні фонди та бізнес-структури

SciLifeLab — Національний дослідницький центр у сфері молекулярних наук про життя, медицини та довкілля

Skatteverket — Податкове агентство Швеції

SISP — Swedish Incubators & Science Parks — Шведська асоціація інкубаторів та наукових парків

SSF — Swedish Foundation for Strategic Research — Фонд стратегічних досліджень Швеції

Swedish Patent and Registration Office (PRV) — Шведське патентне відомство

Tillväxtverket — Шведське агентство економічного та регіонального зростання

Vinnova — Swedish Innovation Agency — Шведське агентство інноваційних систем

Vetenskapsrådet — Swedish Research Council — Шведська дослідницька рада

Атлас людських білків — Відкритий науковий ресурс, що містить дані про всі білки організму людин

ЗВО — Заклад вищої освіти

Дорожня карта дослідницької інфраструктури — Стратегічний документ Шведської дослідницької ради щодо розвитку національної та міжнародної дослідницької інфраструктури

ОЕСР — Організація економічного співробітництва та розвитку

Зміст

- 01** Вступ
- 02** Позиція Швеції в світових рейтингах інноваційності
- 03** Державна політика Швеції у сфері інтелектуальної власності та інновацій
- 04** Основні стимули інноваційного розвитку Швеції
- 05** Висновки

01

Вступ

Швеція

Продовжуючи аналіз інструментів стимулювання інноваційного розвитку в країнах світу в межах проєкту «Global Vision: IP & Innovation», зосередимо увагу на досвіді Королівства Швеція – держави, яка послідовно посідає високі позиції у світових рейтингах інноваційного розвитку та демонструє зразкову синергію держави, науки та бізнесу, яку підсилює сильна система захисту прав інтелектуальної власності.

Швеція стабільно входить до групи світових лідерів за результатами Глобального інноваційного індексу (далі – GII), демонструючи високі результати у сферах інвестицій у R&D, цифровізації, розвитку стартапів та ефективної комерціалізації наукових результатів. Її досвід свідчить про те, що поєднання довгострокової державної інноваційної політики, потужної наукової бази, сприятливого регуляторного середовища та активної участі приватного сектору створює стійкі передумови для інноваційного зростання.

Окремої уваги заслуговує розвинена інноваційна інфраструктура Швеції, зокрема мережа науково-дослідних інститутів, офісів трансферу технологій в університетах, інноваційних хабів, технологічних парків і цифрових платформ, що забезпечують повний інноваційний цикл – від створення об'єктів інтелектуальної власності до їх впровадження на внутрішніх та міжнародних ринках. Такий комплексний підхід є особливо актуальним для України, яка перебуває на етапі системного формування власної інноваційної екосистеми.

Швеція

Уряд країни розглядає інноваційну діяльність як фундаментальну основу добробуту суспільства. Шведська стратегія стимулювання інновацій базується на моделі «Потрійної спіралі», що передбачає тісну співпрацю між державою, академічною спільнотою та приватним сектором для підтримки досліджень і розробок (далі – R&D), комерціалізації ідей та сталого розвитку.

Здатність Швеції трансформувати наукові розробки у всесвітньо відомі продукти та високотехнологічні рішення визначає її унікальну конкурентоспроможність. В умовах глобальних кліматичних змін та цифрової трансформації Швеція використовує інновації як інструмент досягнення технологічного суверенітету та екологічної нейтральності. Країна активно інвестує в передові технології, такі як безвуглецева металургія, автономний транспорт та передова біофармацевтика, що дозволяє їй зберігати статус інноваційного хабу Європи.

Метою цієї інформаційно-аналітичної довідки є аналіз інструментів стимулювання інновацій та розвитку економіки знань у Швеції, визначення ключових чинників її успіху, а також оцінка можливостей застосування шведського досвіду для підвищення конкурентоспроможності України та поглиблення її інтеграції до європейського інноваційного простору.

02

**Позиція Швеції в
світових
рейтингах
інноваційності**

Швеція

Інноваційний розвиток держави визначається рівнем її спроможності до створення, впровадження та ефективного використання сучасних технологій, наукових знань і креативних рішень, спрямованих на забезпечення сталого економічного зростання та підвищення рівня життя населення. Одним із ключових міжнародних інструментів вимірювання інноваційного потенціалу країн є GII, започаткований у 2007 році для формування системи показників, що забезпечують комплексну оцінку інноваційного розвитку 139 країн світу.

GII має дворівневу структуру та охоплює два базові субіндекси – «Інноваційний внесок» та «Інноваційна продуктивність». Субіндекс «Інноваційний внесок» включає п'ять ключових складових, які відображають інституційні та економічні передумови, що формують сприятливе середовище для здійснення інноваційної діяльності.

Перший компонент – інституційна основа, що оцінюється за трьома основними напрямками. Перший, інституційне середовище, аналізує політичну стабільність та ефективність державного управління, що включає показники операційної стабільності для бізнесу та загальну ефективність уряду. Другий напрямок, регуляторне середовище, фокусується на верховенстві права, якості регулювання та здатності уряду формувати послідовну політику для підтримки приватного сектору. Третій, бізнес середовище, вимірює практичні аспекти підприємницької діяльності, такі як політична стабільність для ведення бізнесу, а також якість підприємницької політики та культури.

Швеція

Другим компонентом є людський капітал та наукові дослідження, де стандарти освіти та її рівень, а також рівень дослідницької діяльності розглядаються як визначальні фактори інноваційного потенціалу країни. При цьому, аналізуються аспекти початкової та середньої освіти, у тому числі витрати на освіту, очікувану тривалість навчання в школі, обсяг державного фінансування на учня, результати міжнародних оцінок, таких як PISA, та співвідношення учнів до вчителів. Вища освіта оцінюється за показниками кількості студентів, які здобувають вищу освіту, відсотком випускників природничих та інженерних спеціальностей. Крім того, R&D оцінюються через кількість дослідників (в еквіваленті повної зайнятості), витрати на R&D провідних світових компаній, а також якість наукових та дослідницьких установ, що відображається середнім балом провідних університетів у рейтингу QS World University Ranking.

Третій компонент – інфраструктура, яка є ключовим чинником інноваційного розвитку, оскільки створює сприятливі умови для виробництва та обміну ідей, товарів і послуг. Цей компонент оцінюється за трьома основними напрямками. Перший напрямок, інформаційно-комунікаційні технології (далі - ІКТ), аналізує доступність і використання технологій, а також ефективність онлайн-сервісів, що надаються урядом, та рівень електронної участі громадян. Другий, загальна інфраструктура, фокусується на фізичних активах, що підтримують економіку, таких як виробництво електроенергії, ефективність логістики та обсяги валового нагромадження основного капіталу. Третій, екологічна стійкість, вимірює ефективність використання ресурсів, наприклад, ВВП на одиницю спожитої енергії, використання низьковуглецевої енергії та кількість сертифікатів ISO 14001, що свідчить про відповідальне ставлення до довкілля.

Четвертим компонентом є ринкова зрілість, яка є критично важливою для інноваційного розвитку, оскільки вона забезпечує доступ до фінансування, сприяє здоровій конкуренції та дозволяє бізнесу процвітати. Даний компонент складається з трьох ключових напрямів. Перший напрямок, кредити, що аналізує доступність фінансових ресурсів, оцінюючи легкість отримання фінансування для стартапів та загальний обсяг кредитів, що надаються приватному сектору. Другий, інвестиції, фокусується на динаміці інвестиційного середовища. Тут вимірюється кількість угод з венчурним капіталом та загальна вартість отриманого фінансування, що свідчить про активність інвестицій в інноваційні проекти. Третій напрямок, торгівля, диверсифікація та масштаб ринку, вимірює відкритість ринку через середньозважені тарифи, різноманітність внутрішньої промисловості та загальний розмір ВВП, який демонструє здатність економіки поглинати та впроваджувати інновації.

П'ятий компонент субіндексу, інноваційний внесок, під яким розуміється рівень бізнесової зрілості, що оцінює, наскільки фірми сприяють інноваційній діяльності. Перший напрямок, працівники знань, включає кількісні показники зайнятості у наукомістких послугах, наявність корпоративного навчання, частку R&D бізнесу у ВВП, а також кількість жінок із вищою освітою. Це дає уявлення про рівень кваліфікації людського капіталу. Другий напрямок, інноваційні зв'язки, аналізує співпрацю між бізнесом та університетами, наявність розвинених кластерів, обсяг R&D, що фінансується з-за кордону, та кількість угод про спільні підприємства. Останній напрямок, поглинання знань, вимірює здатність економіки до засвоєння знань через показники, пов'язані з високотехнологічними секторами: роялті та ліцензійні платежі, частка високотехнологічного імпорту, імпорт ІТ-послуг, а також чистий приплив прямих іноземних інвестицій.

Паралельно з інноваційним внеском, GIІ зосереджується також на інноваційній продуктивності, яка оцінює фактичні результати інноваційної діяльності в економіці. Цей субіндекс, хоч і включає лише два основні напрямки, має таку ж вагу, як і субіндекс вхідних даних, проте, підкреслюючи важливість кінцевих результатів, він оцінює результати інноваційної діяльності в економіці та складається з двох основних розділів: результати у сфері знань і технологій та креативні результати.

Швеція

Шостим компонентом є результати у сфері знань та технологій. Перший напрям, створення знань, вимірює результати винахідницької та наукової діяльності, такі як патентні заявки, опубліковані статті та їх цитування. Другий, вплив знань, оцінює вплив інновацій на економіку, аналізуючи зростання продуктивності праці, кількість новостворених фірм та частку високотехнологічної промисловості у виробництві. Третій напрям, дифузія знань, є дзеркальним відображенням поглинання знань, вимірюючи надходження від роялті, експорт високотехнологічної продукції та ІКТ-послуг.

Останнім компонентом є креативні результати, що оцінюють роль креативності, він має три напрями. Перший напрям, нематеріальні активи, включає статистику щодо заявок на торгові марки, промислові зразки та використання ІКТ у бізнесі. Другий, креативні товари та послуги, містить показники, що відображають креативні результати економіки, як-от експорт культурних та креативних послуг. Третій, онлайн-креативність, вимірює цифрову активність, що є проявом креативності, через кількість доменів верхнього рівня, внесків у проекти на GitHub та створення мобільних застосунків.

Швеція відзначається високим рівнем інноваційного розвитку. Як одна з найбільш економічно розвинених країн Північної Європи, Швеція послідовно формує економіку знань, у якій ключову роль відіграють дослідження, розробки, цифрові технології та людський капітал. Успіх Швеції зумовлений системним поєднанням послідовної державної інноваційної політики, потужної науково-дослідної бази, високого рівня інвестицій у R&D, а також ефективної взаємодії між бізнесом, університетами та державним сектором. Важливу роль відіграє розвинена інфраструктура комерціалізації знань, активна участь приватного сектору у фінансуванні R&D та стійкі інноваційні зв'язки між академічним середовищем і промисловістю.

Друге місце Швеції у GII 2025 року підтверджує її належність до кола лідерів інноваційного розвитку та стабільність позицій у світовому інноваційному середовищі. Згідно з даними GII, країна демонструє надзвичайно сильні результати у сферах створення та поширення знань, наукових публікацій і їх цитованості, розвитку високотехнологічного бізнесу та креативних індустрій. У 2025 році Швеція посіла 2-ге місце за субіндексом інноваційної продуктивності та 3-тє місце за субіндексом інноваційного внеску, що свідчить про високу ефективність трансформації інноваційних ресурсів у конкретні економічні та технологічні результати.

Швеція має сильні інституційні засади (76,5 бала, 12-те місце). Особливо високими є показники інституційного середовища (83,2 бала, 12-те місце), зокрема операційної стабільності для бізнесу (84 бали, 12-те місце) та ефективності уряду (82,4 бала, 10-те місце). Водночас регуляторне середовище є однією з ключових конкурентних переваг країни (88,8 бала, 11-те місце), що підтверджується високою якістю регулювання (86,4 бала, 10-те місце) та показником верховенства права (91,2 бала, 12-те місце).

Сфера людського капіталу та досліджень є однією з найсильніших у Швеції (61,8 бала, 3-тє місце). Значну роль відіграють R&D (75 балів, 3-тє місце), де країна посідає 1-ше місце у світі за кількістю дослідників (10 413 FTE на млн населення) та входить до трійки лідерів за валовими витратами на R&D (3,6 % ВВП, 3-тє місце). Освітня система демонструє стабільні результати (68,2 бала, 12-те місце), зокрема за результатами PISA (487,4 бала, 18-те місце). Водночас у вищій освіті (42,2 бала, 27-ме місце) спостерігається середній рівень академічної мобільності та частки випускників природничо-інженерних спеціальностей.

Загальний показник інфраструктури у Швеції є високим (67,4 бала, 4-те місце). Країна демонструє дуже сильні позиції у сфері інформаційно-комунікаційних технологій (91,5 бала, 16-те місце), зокрема щодо використання ІКТ (92,7 балів, 14 балів). Суттєвою перевагою є екологічна сталість (46 балів, 7-ме місце), де Швеція входить до світових лідерів за часткою використання низьковуглецевої енергії (71,2 %, 3-тє місце). Загальна інфраструктура також перебуває на високому рівні (64,7 бала, 6-те місце), зокрема у сфері логістики (86,4 балів, 7-е місце).

Швеція

Показник розвиненості ринку становить 59,5 бала (9-те місце). Найсильнішою складовою є торгівля, диверсифікація та масштаб ринку (82,7 бала, 21-ше місце), зокрема високий рівень диверсифікації промисловості (95,5 бала, 15-те місце). Кредитне середовище є сприятливим (59,8 бала, 10-те місце), що підтверджується значним обсягом внутрішнього кредиту приватному сектору (127,8 % ВВП, 12-те місце). Інвестиційна складова (35,9 бала, 15-те місце) характеризується активним венчурним ринком, зокрема за кількістю угод венчурного капіталу.

Швеція демонструє надзвичайно високий рівень розвитку бізнесу (65,2 бала, 2-ге місце). Країна входить до світових лідерів за працівниками знань (68,9 бала, 4-те місце), зокрема за наукоємною зайнятістю (58 %, 3-тє місце). Інноваційні зв'язки є міцними (67,4 бала, 8-ме місце), що підтверджується високим рівнем співпраці університетів і бізнесу у розробках і дослідженнях (66,5 балів, 8-ме місце) та розвитком кластерів (78,5 балів, 21 місце). Сфера поглинання знань (59,4 бала, 2-ге місце) є однією з найсильніших, зокрема завдяки високій частці дослідницьких талантів у бізнесі (76,4 %, 4-те місце).

За результатами знань і технологій Швеція посідає провідні позиції (58,1 бала, 4-те місце). Високі показники створення знань (67,4 бала, 3-тє місце) підтверджуються значною кількістю патентів, РСТ-заявок (4,3 бали, 4 місце) та науково-технічних публікацій (37,2 балів, 10 місце). У сфері поширення знань (50,3 бала, 13-те місце) країна вирізняється складністю виробництва й експорту (84,4 бала, 10-те місце) та значною часткою експорту ІКТ-послуг (7,1 балів, 12 місце).

Також Швеція демонструє один із найвищих у світі рівнів креативних результатів (60,1 бала, 2-ге місце). Особливо сильними є нематеріальні активи (58,8 бала, 7-ме місце), де країна входить до лідерів за глобальною вартістю брендів (19 % ВВП, 2-ге місце) та показники креативних товарів і послуг (49,1 балів, 5 місце), серед яких визначаються експорт культурних і креативних послуг, у % від загального обсягу торгівлі (3,8 балів, 5-те місце) та ринок розваг та медіа на тисячу населення віком 15–69 років (54 бали, 10-те місце). Онлайн-креативність також перебуває на високому рівні (73,6 бала, 6-те місце), що підтверджується значною активністю у сфері GitHub (85,2 бали, 6-те місце) та використанням доменів верхнього рівня (57,3 балів 15-е місце).

Швеція

Отже, Рис. 1 демонструє провідну позицію Швеції у світовій інноваційній екосистемі, що підтверджується її високим місцем у Глобальному інноваційному індексі. Країна має сильну систему інноваційної підтримки, що поєднує ефективну діяльність інституцій, потужний людський капітал, значні інвестиції у R&D, розвинені інноваційні зв'язки між наукою та бізнесом і високі креативні результати. Найбільшими конкурентними перевагами країни є дослідницький потенціал, інноваційний бізнес-сектор, екологічна сталість та глобальна брендова цінність, що забезпечує Швеції стабільне лідерство у світовій інноваційній екосистемі GI.

Рис. 1. Рис. 1. Внутрішній моніторинг екосистеми інновацій за 2022-2025 рр.
(джерело: Innosuisse. [Innovation Ecosystem Monitor](https://innosuisse-impact.github.io/ecosystem-monitor/). BOIB (2025),
<https://innosuisse-impact.github.io/ecosystem-monitor/>)

Попри високі та стабільні позиції Швеції у GII, країна має низку недоліків, що можуть стримувати подальшу реалізацію її інноваційного потенціалу. Насамперед це стосується бізнес-середовища, яке демонструє відносно слабкі результати (57,4 бала, 42-ге місце), зокрема через недостатній рівень політики та культури підприємництва (42 бали, 45-те місце).

В освітній сфері, попри загалом високі результати, проблемними залишаються окремі кількісні показники, зокрема співвідношення учнів до вчителів у середній школі (12,7 учня на одного вчителя, 61-ше місце), а також помірна частка випускників природничих та інженерних спеціальностей (28,7 %, 28-ме місце), що може впливати на довгострокове забезпечення економіки технічними кадрами.

Сфера інноваційної продуктивності бізнесу демонструє низькі темпи зростання продуктивності праці (0,4 %, 87-ме місце), що контрастує з високим рівнем інвестицій у R&D. Крім того, інвестиційна складова ринку залишається відносно слабкою (35,9 бала, 15-те місце), з обмеженою глибиною фондового ринку, що є показником здатності ринку поглинати великі обсяги угод без суттєвої зміни ціни і характеризується високою ліквідністю та значною кількістю активних покупців і продавців, а також нерівномірною венчурною активністю.

Хоча Швеція є одним із лідерів за показниками екологічної сталості, окремі індикатори, зокрема енергоефективність економіки (ВВП на одиницю споживання енергії – 52-ге місце), свідчать про наявність потенціалу для підвищення ефективності використання ресурсів.

Таким чином, зонами ризику для Швеції залишаються якість підприємницького середовища, динаміка продуктивності праці, окремі аспекти освітньої структури та інвестиційна глибина ринку, корекція яких є критично важливою для збереження довгострокового інноваційного лідерства країни.

Для цілісного розуміння інноваційного розвитку Швеції, доречно додатково дослідити рівень інноваційного розвитку Швеції за версією Європейського інноваційного табло EIS (далі – EIS). За результатами дослідження 2025 року Швеція належить до групи інноваційних лідерів Європейського Союзу та демонструє найвищий інтегральний показник серед країн ЄС – 138,1 % від середнього рівня по ЄС, посідаючи 1-ше місце в загальному рейтингу EIS. Це підтверджує провідну роль країни у формуванні європейського інноваційного простору.

Швеція

Серед ключових сильних сторін Швеції в межах EIS вирізняються людські ресурси, де відповідний індекс досягає 170,7 % від середнього показника по ЄС. Такий результат зумовлений, зокрема, високою часткою населення з вищою освітою (158,2 % від середнього по ЄС), а також значною участю дорослого населення у безперервному навчанні – 37,5 % осіб віком 25–64 роки, що є найвищим показником у ЄС. Ці дані свідчать про надзвичайно потужний інтелектуальний капітал і здатність робочої сили адаптуватися до технологічних змін, що є критично важливим для розвитку наукоємної економіки.

Важливою конкурентною перевагою Швеції є високий рівень інтеграції науки та бізнесу, що виражаються у стійкому зростанні міжнародної та міжсекторної наукової співпраці. Зокрема, кількість міжнародних наукових спільних публікацій зросла на 20,7 % порівняно з 2024 роком, що свідчить про активну взаємодію дослідницьких установ із зовнішніми партнерами та бізнес-середовищем. Крім того, 12 % наукових публікацій Швеції належать до топ-10 найбільш цитованих у світі, що забезпечує країні четверту позицію серед держав ЄС за цим показником і підтверджує високу якість результатів наукових досліджень.

Додатково позиція Швеції формується завдяки високому рівню цифровізації, де інтегральний показник становить 125,8 % від середнього рівня в ЄС у 2025 році. Показник відображає як високий рівень цифрових навичок населення, так і активне впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у бізнес-секторі, що створює сприятливі умови для трансферу знань, цифрових інновацій та ефективної співпраці між наукою і промисловістю.

Найкращі результати Швеції зафіксовані у сфері фінансування інновацій. Зокрема, венчурні інвестиції досягають 228,0 % від середнього рівня по ЄС, а витрати на R&D у бізнес-секторі становлять 160,7 % від середнього показника ЄС. Це свідчить про високий рівень довіри інвесторів до інноваційної екосистеми країни, правову визначеність та ефективний захист прав інтелектуальної власності.

Швеція

Попри загальне лідерство, економічний вплив інновацій у Швеції має окремі обмеження. Хоча обсяги продажів продуктів, нових для ринку або фірми, перевищують середній рівень ЄС (111,9 %), показники впливу інновацій на торгівлю залишаються нижчими за середньоєвропейські (94,6 %). Крім того, пряма та непряма державна підтримка бізнес-R&D становить лише 71,2 % від середнього рівня по ЄС, що може стримувати інноваційну активність у довгостроковій перспективі.

Сфера нематеріальних активів у Швеції загалом залишається стабільною, однак характеризується нерівномірною динамікою. Показники реєстрації торговельних марок (118,8 %) і промислових зразків (102,1 %) перевищують середній рівень ЄС, проте з 2018 року зафіксовано скорочення кількості заявок, особливо на промислові зразки, що може вказувати на певні зміни в інтенсивності захисту інноваційних результатів у вигляді об'єктів інтелектуальної власності.

Отже, за результатами European Innovation Scoreboard 2025 Швеція не лише зберігає, а й посилює свої позиції інноваційного лідера Європи. Сильними сторонами країни є людський капітал, тісна взаємодія науки та бізнесу, високий рівень венчурного фінансування й інвестицій у R&D. Водночас подальшого вдосконалення потребують економічна віддача від інновацій, державна підтримка бізнес-досліджень і стабільність динаміки нематеріальних активів, що є важливими умовами для збереження довгострокового інноваційного лідерства. Рис. 2 демонструє, що Швеція піднялась на 1 позицію та увійшла у групу європейських лідерів у сфері інновацій.

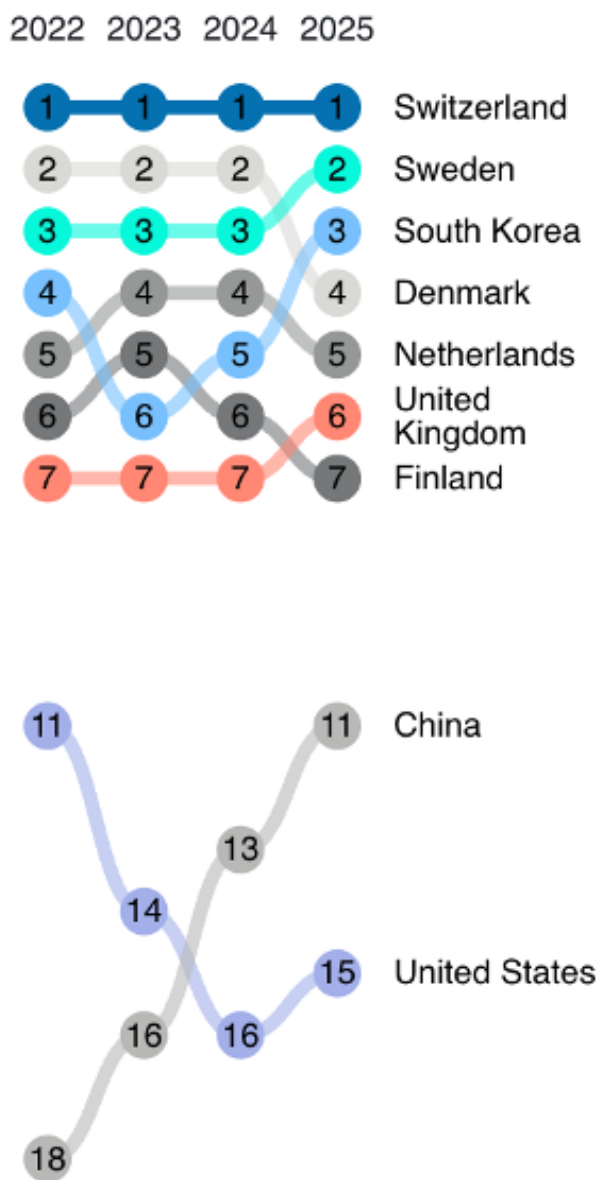

Рис. 2. Внутрішній моніторинг екосистеми інновацій за 2022-2025 рр. (джерело: Innosuisse. [Innovation Ecosystem Monitor](https://innosuisse-impact.github.io/ecosystem-monitor/). Європейська комісія (2025), <https://innosuisse-impact.github.io/ecosystem-monitor/>)

Загалом, Швеція відновила свою позицію найбільш інноваційної держави-члена ЄС, випередивши Данію, яка була лідером серед країн ЄС у період 2020–2024 років. Порівняно з 2018 роком Швеція збільшила свій інноваційний показник на 12,9 відсоткового пункту, а за останній рік — на 2,0 відсоткового пункту.

Для більш комплексної оцінки позицій країни доцільно порівняти ці показники з відповідними даними України. Нижче наведено Рис. 3, що відображає різницю у рівні витрат на дослідження та розробки, а також у загальному інноваційному потенціалі обох країн.

Швеція

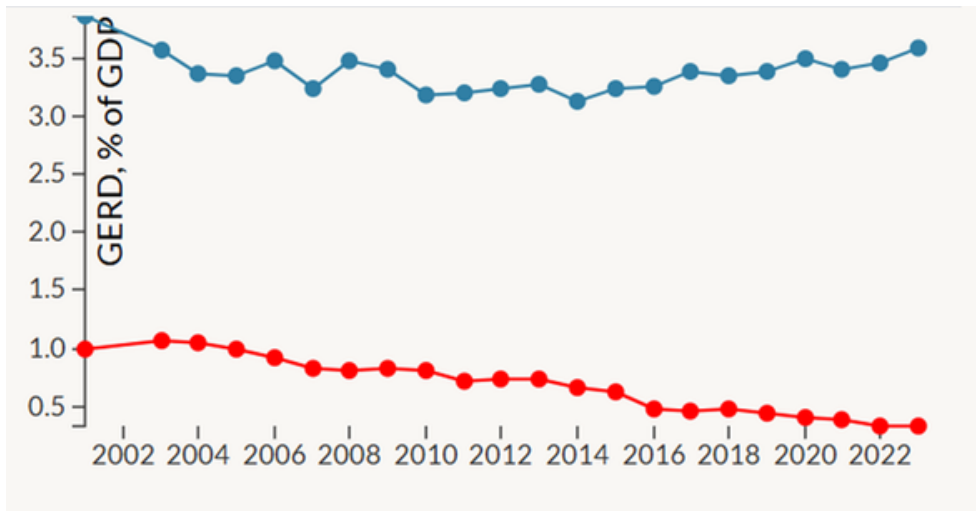

Рис. 3. Динаміка витрат на дослідження та розробки Швеції та України за 2002-2022 рр., % від ВВП (джерело: ЕС-OECD (2025), STIP Compass: Міжнародна база даних з питань науки, технологій та інноваційної політики (STIP), <https://stip.oecd.org/stip/interactive-dashboards/countries/Sweden>)

На графіку представлено динаміку валових внутрішніх витрат на дослідження та розробки (далі — GERD) у відсотках до ВВП для Швеції та України. Дані чітко демонструють різні рівні розвитку фінансування в цих країнах протягом 2002–2022 років.

На початку періоду, у 2002 році, Швеція вже належала до світових лідерів за інтенсивністю витрат на R&D — показник становив приблизно 3,6 % ВВП, тоді як в Україні він дорівнював близько 1,0 % ВВП. Упродовж 2002–2010 років для Швеції характерна висока стабільність фінансування досліджень на рівні 3,3–3,6 % ВВП, що свідчить про довгострокову та послідовну державну політику підтримки науки та інновацій.

У період 2011–2014 років у Швеції спостерігалось тимчасове зниження витрат на R&D до рівня близько 3,2 % ВВП, однак уже після 2015 року фінансування знову перейшло до поступового зростання. У 2018–2020 роках показник стабілізувався на рівні 3,4–3,5 % ВВП, що підтверджує збереження високого пріоритету науки навіть в умовах глобальної економічної нестабільності.

У 2022 році показники GERD у Швеції зросли до приблизно 3,6 % ВВП, що знову наблизило країну до її історичних максимумів і закріпило позицію Швеції серед топ-країн світу за рівнем інвестицій у R&D.

Швеція

На тлі цього Україна демонструє протилежну тенденцію: з 2002 року GERD скоротився з 1,0 % ВВП до близько 0,33 % ВВП у 2022 році, причому після 2014 року падіння стало особливо різким. У результаті розрив між Україною та Швецією за рівнем фінансування досліджень і розробок збільшився більш ніж у десять разів, що є критичним з точки зору довгострокової конкурентоспроможності економіки.

Таким чином, Швеція є представником моделі сталого інноваційного розвитку, що базується на послідовному, довгостроковому та високому рівні фінансування R&D, незалежно від економічних циклів. Натомість скорочення інвестицій у науку в Україні призвело до системного відставання у сфері технологічного розвитку, людського капіталу та інноваційної спроможності. Цей контраст наочно підтверджує вирішальну роль стабільних інвестицій у R&D для формування інноваційної економіки.

Далі проаналізуємо ключові показники інноваційного розвитку України та Швеції.

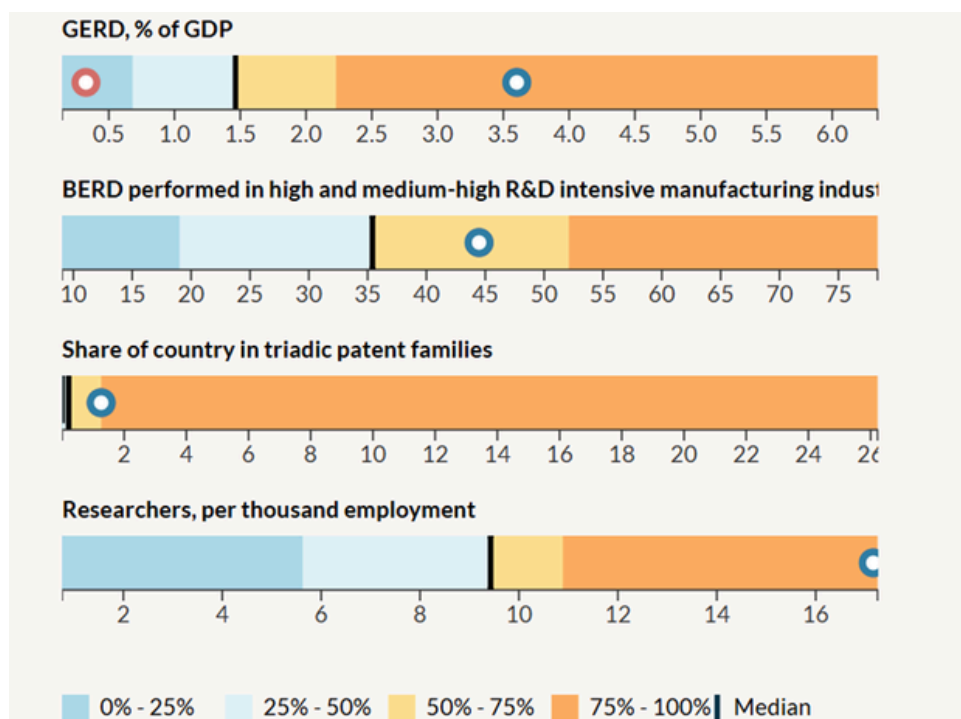

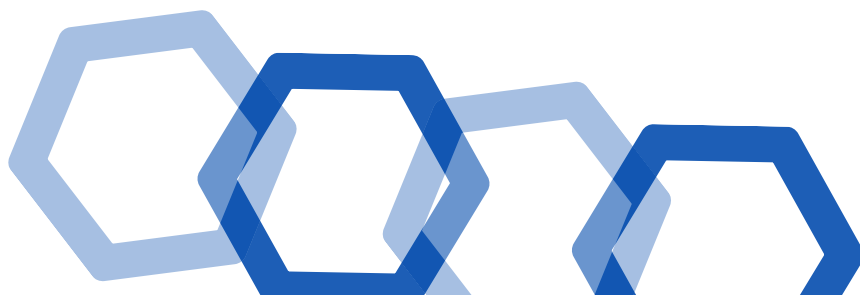
Рис. 4. Ключові показники інноваційного розвитку України та Швеції
(джерело: ЕС-ОЕСД (2025), STIP Compass: Міжнародна база даних з питань науки, технологій та інноваційної політики (STIP), <https://stip.oecd.org/stip/interactive-dashboards/countries/Sweden>)

На Рисунку 4 зображено індикатори, що відображає розміщення порівнюваних країн у розподілі за кожним показником. Синя обведена точка на кожному індикаторі відповідає Швеції, Україна розташована у крайньому лівому сегменті шкали, часто в межах нижнього квартилю (0–25 %) або поблизу нульових значень, тому її показники візуально не виділяються окремою точкою. Україна з показником близько 0,33 % ВВП демонструє критично низький рівень фінансування науки, натомість Швеція витрачає на НДДКР близько 3,6 % ВВП, що відповідає верхньому квартилю (75–100 %). Такий розрив свідчить про принципово різні підходи до ролі науки в економічному розвитку. Частка витрат на R&D, здійснених у високотехнологічних і середньо-високотехнологічних виробництвах (BERD) у Швеції, становить приблизно 45 %, що свідчить про глибоку інтеграцію наукових досліджень у промислове виробництво. Україна за цим індикатором перебуває у діапазоні 0–10 %, що вказує на слабкий зв'язок між наукою та високотехнологічними секторами економіки.

Наступним показником є частка країни у світових тріадних патентних сім'ях, які відображають інновації з глобальною комерційною значущістю. Частка Швеції становить близько 2 %, що є дуже високим результатом та відповідає верхньому сегменту світового розподілу. Україна натомість практично не представлена у тріадних патентних сім'ях, що свідчить про відсутність глобально конкурентоспроможних технологічних розробок. Останній показник, кількість дослідників на 1 000 зайнятих, характеризує концентрацію наукового потенціалу в робочій силі і становить приблизно 16–17 дослідників на 1 000 зайнятих, що є одним із найвищих рівнів у світі та відповідає верхньому квартилю. В Україні цей показник перебуває у нижньому діапазоні (0–1 дослідник на 1 000 зайнятих), що вказує на критично низьку щільність наукових кадрів в економіці.

Швеція характеризується стабільним фінансуванням науки, концентрацією R&D у високотехнологічних секторах, значною присутністю у глобальних патентних мережах та високою щільністю дослідників. Україна ж перебуває у зоні ризику через недостатній рівень інвестицій у R&D, слабку інтеграцію науки з промисловістю та критичне скорочення наукового людського капіталу, що обмежує інноваційне та економічне зростання. Таким чином, порівняння України та Швеції демонструє розрив у рівні інноваційного розвитку.

03

Державна політика Швеції у сфері інтелектуальної власності та інновацій

Швеція

У Швеції відсутній консолідований нормативно-правовий акт, який комплексно регулює сферу інновацій та інтелектуальної власності. Натомість державна політика Швеції у сфері інновацій ґрунтується на децентралізованій моделі, що поєднує законодавство, ефективні урядові програми з розвитку досліджень та інновацій, а також діяльність спеціалізованих державних установ. Такий підхід забезпечує гнучкість регулювання, необхідну для адаптації до технологічних змін, а також тісну інтеграцію науки, бізнесу та держави

Тим часом у Швеції діє Політика у сфері досліджень та інновацій (далі – Політика), яка визначає загальні державні пріоритети та план довгострокового фінансування для шведської системи досліджень на період до 2028 року. За цією Політикою уряд інвестує 6,5 мільярда шведських крон у дослідження та інновації найвищої якості. Інвестиції включають фінансування досліджень, збільшення фінансування закладів вищої освіти, покращення дослідницької інфраструктури та інвестиції в технології, щоб Швеція утримувала лідерські позиції.

Відповідно до Політики також передбачається надання урядом 750 мільйонів крон на підтримку центрів передових досліджень, шляхом здійснення прямих асигнувань на збільшення фінансування університетів на 1,6 мільярда крон у 2028 році. Також включені гранти для молодих талантів та для найму професорів.

При цьому, Політика передбачає запровадження восьми нових стратегічних напрямів досліджень, до яких належать: охорона здоров'я, науки про життя та штучний інтелект, квантові технології, полярні дослідження, дослідження, пов'язані з кліматом, готовність до надзвичайних ситуацій, загальна оборона, практичні професійні дослідження у сфері злочинності, досконалість у школі та дослідження у сфері передових матеріалів.

Втілення цих напрямів забезпечується конкурентним механізмом фінансування. Університети подаватимуть заявки на отримання фінансування на конкурсній основі, тоді як Шведська дослідницька рада (далі — Vetenskapsrådet) отримує мандат щодо оголошення конкурсів, експертної оцінки наукової якості заявок та ухвалення рішень щодо їх фінансування.

Фінансування вищезгаданих стратегічних напрямів здійснюватиметься поетапно. Уряд планує виділити 200 млн шведських крон у 2027 році та 400 млн шведських крон щорічно з 2028 року. Кошти спрямують до університетів у формі дослідницьких грантів після завершення процедури наукової оцінки та конкурсного відбору, що забезпечить прозорість і ефективність використання державних ресурсів.

Крім того, важливою складовою системи стратегічного планування є Дорожня карта дослідницької інфраструктури Швеції, розроблена Vetenskapsrådet. Дорожня карта містить аналітичні матеріали та рекомендації щодо фінансування майбутніх дослідницьких інфраструктур, слугує основою для консультацій з іншими органами, що фінансують дослідження, і використовується як допоміжний інструмент для формування внеску Vetenskapsrådet у національну політику у сфері досліджень та інновацій.

Дорожня карта визначає комплекс конкретних цілей, спрямованих на забезпечення стабільного, довгострокового та стратегічно узгодженого розвитку інфраструктури національного значення. Документ передбачає створення передбачуваних фінансових механізмів, які дозволять ефективно управляти зростаючими витратами на утримання та розвиток як національних, так і міжнародних інфраструктур. При цьому фінансування нових об'єктів має ґрунтуватися на стратегічних пріоритетах та системному виявленні потреб наукової спільноти.

Швеція

Серед ключових завдань за дорожньою картою – удосконалення процедур оцінювання та пріоритизації інвестицій з урахуванням змін у наукових напрямках і різних етапів життєвого циклу інфраструктур. Передбачається запровадження більш гнучких інструментів підтримки, які відповідатимуть специфіці окремих галузей і фаз розвитку інфраструктури. Окрема увага приділяється кадровому забезпеченню, а саме формуванню привабливих кар'єрних шляхів для фахівців інфраструктур та розвитку компетентностей, необхідних для високоякісної підтримки користувачів.

Документ також орієнтований на підвищення наукової та економічної віддачі від міжнародної співпраці й членства Швеції в міжнародних інфраструктурах. Загалом дорожня карта формує основу для стратегічного розвитку дослідницької інфраструктури, посилює роль Vetenskapsrådet як експертної організації з питань наукової політики та спрямована на зміцнення міжнародної конкурентоспроможності шведської науки.

Цікавою для дослідження є Шведська національна дослідницька програма з питань клімату, яка спрямована на зменшення впливу людини на зміну клімату та підвищення адаптаційних можливостей суспільства. Програма об'єднує міждисциплінарні дослідження та інновації для підтримки сталої трансформації суспільства. З 2017 року її координує Шведська дослідницька рада з питань навколишнього середовища, сільськогосподарських наук та просторового планування (далі – Formas) у співпраці з науковими установами та зацікавленими сторонами. Програма розрахована на 10 років і має річний бюджет близько 23 млн євро (станом на 2021 рік). Основні цілі включають: швидке скорочення викидів до нуля, адаптацію до змін клімату, забезпечення справедливої та стійкої кліматичної трансформації та посилення впливу науки на суспільство. Програма охоплює шість ключових тем, серед яких сталий розвиток інновацій, управління, економічні механізми та справедлива кліматична політика, а також враховує міжгалузеві перспективи: міжнародну співпрацю, цифровізацію, сталий розвиток і рівність.

Іншою значущою ініціативою є Національна дослідницька програма з питань океанів і води на 2021–2030 роки, спрямована на стратегічний та довгостроковий підхід до проблем водних ресурсів через конкурси пропозицій та інші заходи. 1 вересня 2021 року уряд Швеції доручив Formas сформувати цю програму, адже до того фінансування досліджень океанів та води здійснювалося різними організаціями без координації. Програма має на меті підтримати дослідження природних процесів, антропогенного тиску та впливу на клімат і навколишнє середовище, зосереджуючись на Балтійському морі — одному з найбільш забруднених у світі — та на регіоні Ересунд, де спостерігається висока інтенсивність судноплавства. Вона доповнює інші національні програми, зокрема у сферах клімату, продовольства та сталого просторового планування, а також забезпечує синергію з міжнародними ініціативами, такими як «Горизонт Європа» і програма ООН «Десятиліття океанографії для сталого розвитку». Програма фінансується у розмірі 70 млн у 2023–2024 роках.

Далі, безумовно, варто проаналізувати аспекти регулювання сфери інтелектуальної власності. Національне законодавство Швеції містить спеціальні закони про патенти, торговельні марки, промислові зразки, комерційну таємницю, охорону топографій напівпровідникових виробів, авторське право на літературні та художні твори. Також система включає регламенти, що визначають правовий порядок діяльності Шведського патентного відомства (Swedish Patent and Registration Office) (далі — PRV), що є національним органом, відповідальним за охорону прав інтелектуальної власності.

PRV є урядовою агенцією і діє під егідою Міністерства клімату та підприємництва, яке відповідає за політику у сфері підприємництва, інновацій та промисловості, включно з зі сферою інтелектуальної власності.

PRV приймає та розглядає заявки на реєстрацію прав на об'єкти промислової власності, веде відповідні державні реєстри, публікує офіційну інформацію та надає консультації щодо різних видів прав інтелектуальної власності. До основних сфер діяльності відомства належать патенти, торговельні марки, промислові зразки та авторське право. Однак у сфері авторського права PRV не здійснює реєстрацію (оскільки охорона виникає автоматично відповідно до законодавства), але надає офіційну інформацію та роз'яснення щодо застосування норм авторського права. PRV також надає пошукові послуги, включаючи пошук новизни, технічний пошук, моніторинг прав і аналітичні дослідження. Крім того, відомство адмініструє електронні сервіси для подання заявок і забезпечує доступ до відкритих державних даних у сфері інтелектуальної власності.

У своїх стратегічних документах PRV визначає, що його діяльність спрямована на сприяння інноваціям, підвищення цінності бізнесу через комерціалізацію прав інтелектуальної власності та підтримку підприємств у питаннях управління нематеріальними активами. Система управління якістю PRV сертифікована відповідно до міжнародного стандарту ISO 9001, що підтверджується звітами Всесвітньої організації інтелектуальної власності щодо систем якості національних відомств.

Сильною стороною системи є можливість електронного подання заявок на патенти, торговельні марки та промислові зразки, а також доступ до відкритих баз даних і реєстрів інтелектуальної власності.

У січні 2026 року PRV повідомило про запуск нового інтегрованого цифрового сервісу пошуку в базах даних, який покликаний значно спростити доступ до інформації про патенти, торговельні марки, промислові зразки та інші записи. Цей новий сервіс об'єднує різні бази даних PRV в один сучасний інтерфейс пошуку і дозволяє зручніше знаходити релевантну інформацію за одним запитом. Оголошення було опубліковане 26 січня 2026 року на офіційному сайті PRV. Це оновлення є частиною загальної трансформації цифрової інфраструктури відомства: новий інтерфейс робить пошук по базах даних більш зрозумілим і доступним, інтегрує попередні розрізнені сервіси та сприяє більш оперативному публікуванню рішень і заявок. Крім того, у цій системі тепер об'єднані: Шведська патентна база, база торгових марок, база промислових зразків та реєстр муніципальних гербів та офіційних символів (база зареєстрованих геральдичних символів), а також забезпечується швидше оприлюднення рішень щодо надання патентів у рамках PRV.

Швеція

Головна особливість оновлення полягає не лише в технічному об'єднанні реєстрів, а й у впровадженні єдиного алгоритму пошуку та сучасного інтерфейсу. Крім інтеграції реєстрів, PRV повідомило про швидше оприлюднення рішень щодо надання патентів. Це означає, що після прийняття рішення про видачу патенту інформація оперативніше публікується в базі даних та стає доступною для громадськості. Такий підхід підвищує прозорість адміністративних процедур, забезпечує своєчасний доступ до правової інформації та сприяє правовій визначеності для бізнесу й дослідників.

Таким чином, нова система є не просто технічним оновленням, а цифровою реформою пошукової та публікаційної інфраструктури PRV, спрямованою на централізацію доступу до державних IP даних, підвищення швидкості обробки інформації та покращення користувацького досвіду.

Крім вищезазначеного, сильною стороною PRV є освітня та консультаційна діяльність, спрямована на підвищення рівня комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності у Швеції. Через онлайн-платформу [PRV School](#) відомство пропонує навчальні курси з основ інтелектуальної власності, управління нематеріальними активами, патентів, торговельних марок, дизайну та авторського права. Крім того, PRV надає консультаційні та інформаційно-пошукові послуги, включаючи патентні пошуки та інші аналітичні сервіси.

PRV School є офіційною освітньою платформою PRV, створеною з метою поширення знань про інтелектуальну власність і управління нематеріальними активами. Вона функціонує як складова інформаційно-освітньої діяльності відомства та спрямована на підприємців, студентів, дослідників і широку громадськість. Основним завданням платформи є підвищення обізнаності щодо ролі прав інтелектуальної власності у підприємницькій діяльності, інноваціях та комерціалізації результатів досліджень.

Швеція

Базовий курс PRV School реалізовано у форматі онлайн-навчання для самостійного проходження, що зазвичай триває близько 2–3 годин. Його зміст спрямований на формування загального уявлення про нематеріальні активи, їх економічне значення та способи використання прав інтелектуальної власності для підвищення ефективності діяльності та прибутковості підприємств.

Навчальна програма PRV School побудована за модульним принципом і охоплює основні види прав інтелектуальної власності, зокрема патенти, торговельні марки, промислові зразки та авторське право, а також питання комерційного використання інтелектуальної власності й управління нематеріальними активами. Така структура забезпечує комплексне розуміння системи інтелектуальної власності та її ролі в інноваційній і підприємницькій діяльності.

Окрім базового курсу, PRV пропонує розширені тренінгові програми для користувачів із різним рівнем підготовки. Вони включають тематичні курси, присвячені окремим об'єктам інтелектуальної власності, стратегіям управління нематеріальними активами, комерціалізації технологій та інтеграції інтелектуальної власності у бізнес-моделі. Такі програми можуть бути орієнтовані на підприємців, компанії, університети, дослідницькі установи та стартап-екосистеми.

Навчальні заходи PRV реалізуються у різних форматах, включаючи онлайн-курси, вебінари, очні семінари та спеціалізовані тренінги на замовлення організацій. Такий підхід дозволяє адаптувати зміст і форму навчання до потреб конкретних цільових аудиторій і забезпечувати практичну спрямованість освітніх програм.

Швеція

У цілому PRV School та пов'язані з нею тренінгові програми є інструментом державної політики у сфері інтелектуальної власності та інновацій, спрямовані на розвиток культури управління нематеріальними активами, підвищення конкурентоспроможності підприємств і сприяння комерціалізації інноваційних результатів.

Варто зауважити, що в УКРНОІВІ популяризація знань про інтелектуальну власність та інновації відбувається в межах проектів TISC та IP Academy відповідно до міжнародних зобов'язань та меморандумів, укладених між Мінекономіки та Всесвітньою організацією інтелектуальної власності.

Продовжуючи аналіз інституцій, які відіграють важливу роль у реалізації інноваційної політики, організації та фінансування досліджень, варто розглянути державні структури, які працюють у взаємодії з урядом і парламентом. До таких можна віднести: Шведське агентство інноваційних систем (далі – Vinnova), Vetenskapsrådet, Шведську дослідницьку раду з питань здоров'я, трудового життя та соціального забезпечення (далі – Forte) та Formas.

Зокрема Vinnova є державним органом влади, що підпорядковується Міністерству клімату та підприємництва, і національному контактному органу Рамкової програми ЄС з досліджень та інновацій. Vinnova також є експертним органом уряду в галузі інноваційної політики. Діяльність цього агентства регулюється урядовими інструкціями й базується на Порядку денному на період до 2030 року з метою сталого розвитку, прийнятого ООН. У Vinnova працює приблизно 240 співробітників, а головний офіс розташований у Стокгольмі.

Значна частина завдань зосереджена на підтримку передових і стратегічно важливих технологій. До пріоритетних напрямів належать науки про життя та регенеративна медицина, квантові, цифрові й бездротові технології нового покоління (6G), аеронавтика та авіаційні технології, передові матеріали, а також кліматично орієнтовані й полярні дослідження.

Швеція

Реалізація цих пріоритетів передбачає здійснення прикладних досліджень з чітко визначеними строками виконання, проведення спеціалізованих програм та діяльність інноваційних кластерів. Vinnova розвиває інноваційні кластери, що об'єднують науковців і бізнес для спільних досліджень і розробок, комерціалізації результатів університетських і медичних досліджень, масштабування стартапів та прискорення впровадження технологій у виробництво.

Окремий блок завдань стосується координації державної підтримки молодих інноваційних компаній з метою підвищення ефективності фінансування стартапів і компаній, що перебувають на етапі масштабування.

Водночас значну увагу приділено соціально та суспільно орієнтованим інноваціям. Йдеться, зокрема, про сталий розвиток міст, гендерну рівність у державних установах, інноваційні підходи в охороні здоров'я, а також дослідження освітньої успішності. Це підкреслює соціальну спрямованість інноваційної політики.

Також Vinnova здійснює звітування щодо технологічного розвитку Швеції у порівнянні з світовими лідерами інноваційного розвитку. Зокрема, у звіті «Стратегічні технології для Швеції: Аналіз бази 2025 року» зазначено про скорочення державних інвестицій у R&D. За даними цього Звіту, частка держави знизилася з 3,6% до 2,4%, тоді як 78% витрат на інновації нині покриває бізнес. Глобалізація поступово поступається місцем формуванню нових технологічних альянсів, а технологічний потенціал дедалі більше розглядають як складову національної безпеки. У 2025 році рушійною силою інновацій стає поєднання технологій: штучний інтелект та обробка даних виступають базовими платформами, що інтегруються у біотехнології для прискорення розробки ліків, у квантові обчислення для нового рівня обробки інформації, а також у поєднання нових матеріалів і енергетики для створення ефективніших систем зберігання енергії.

У звіті серед ключових переваг Швеції виділено здатність інтегрувати промислові ланцюжки від розробки до виробництва. Позитивно оцінюється високий рівень взаємодії між університетами, державними інституціями та міжнародними корпораціями. Звертають увагу також на потужні науково-технічні бази в енергетиці та матеріалознавстві, що критично необхідні для «зеленого переходу».

Серед викликів і стратегічних пріоритетів зазначили необхідність підвищення швидкості та масштабу перетворення наукових результатів у промислові продукти. Наголошується на залежності від міжнародних партнерів і важливості співпраці в межах ЄС, НАТО та з такими країнами, як Канада, Велика Британія і Японія.

Отже, за цим Звітом, успіх інноваційної діяльності Швеції значною мірою залежить від інвестицій та захисту національних інтересів у ключових виробничих циклах. Крім того, агентство виконує функції у сфері міжнародного співробітництва та європейської інтеграції: бере участь у програмі «Горизонт Європа», взаємодіє з національними контактними пунктами ЄС та організовує заходи з розвитку відповідальної інтернаціоналізації у сферах освіти, науки та інновацій.

Наступною державною установою є Vetenskapsrådet, яка здійснює фінансування досліджень і дослідницької інфраструктури в усіх наукових галузях, а також виконує дорадчу функцію для уряду з питань дослідницької політики. Основна частина фінансування спрямовується на ініційовані самими дослідниками проекти, у межах яких вони самостійно визначають наукові питання та методи їх розв'язання. Окрім цього, Рада проводить тематичні конкурси, підтримує кар'єрний розвиток і мобільність науковців, а також забезпечує відкритий доступ до інформації про профінансовані проекти через національну базу даних SweCRIS.

Фінансування Vetenskapsrådet охоплює всі наукові сфери, зокрема мистецькі дослідження, клінічні терапевтичні дослідження, освітні науки, гуманітарні й соціальні науки, медицину та здоров'я, природничі й інженерні науки, а також дослідження розвитку. Крім того, Рада фінансує центри передового досвіду та відповідає за реалізацію шести національних дослідницьких програм Швеції — довгострокових міждисциплінарних ініціатив, спрямованих на координацію досліджень, розвиток міжнародної співпраці та розв'язання ключових суспільних викликів.

Швеція

Важливим напрямом діяльності Vetenskapsrådet є підтримка та фінансування дослідницьких інфраструктур — баз даних, дослідницьких центрів, біобанків та обчислювальних систем, необхідних для проведення високоякісних і інноваційних досліджень у Швеції та на міжнародному рівні. Такі інфраструктури забезпечують доступ до унікальних ресурсів, сприяють розвитку наукової експертизи, міждисциплінарної співпраці та створенню рішень для суспільних викликів. Їхній вплив поширюється не лише на наукову сферу, а й на економіку та суспільство загалом — через співпрацю з бізнесом, розвиток компетенцій і підтримку регіонального розвитку.

Vetenskapsrådet не тільки підтримує та фінансує, але й безпосередньо адмініструє окремі національні дослідницькі інфраструктури. Зокрема, установа забезпечує функціонування та розвиток цифрової університетської мережі SUNET, а також інструментів для використання реєстрових даних у наукових дослідженнях — Registerforskning.se та RUT. Крім того, Vetenskapsrådet координує міжнародну співпрацю у сфері дослідницьких інфраструктур, представляє Швецію в європейських і глобальних ініціативах, бере участь у спільних інфраструктурних проектах і міжнародних наукових мережах, а також сприяє розвитку інфраструктур через внески обладнанням і технологіями за участю університетів та наукових установ.

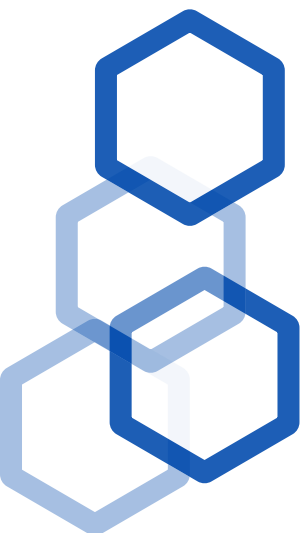
Поряд із розвитком дослідницької інфраструктури Швеція приділяє значну увагу залученню кваліфікованих кадрів для проведення наукових досліджень. Координацію державної політики у сфері залучення, працевлаштування та інтеграції іноземних фахівців, професії яких є затребуваними на шведському ринку праці, здійснює Шведське агентство економічного та регіонального розвитку (далі — Tillväxtverket).

Швеція

Діяльність агентства спрямована на створення прозорих і швидких шляхів інтеграції для висококваліфікованих спеціалістів, науковців, студентів, шведів, які повертаються з-за кордону, а також членів їхніх сімей — з урахуванням питань житла, працевлаштування та вибору регіону проживання. Метою таких заходів є формування скоординованої взаємодії між національними та регіональними органами влади у сфері підтримки міжнародних талантів і, в довгостроковій перспективі, підвищення конкурентоспроможності та економічного зростання Швеції в умовах дефіциту кваліфікованої робочої сили.

У межах цієї політики в Швеції створено запроваджено механізм посилення координації у сфері залучення та утримання висококваліфікованих міжнародних талантів і іншої іноземної робочої сили, необхідної для забезпечення конкурентоспроможності країни. Координація здійснюється під керівництвом Tillväxtverket у співпраці з іншими відповідальними державними органами, зокрема установами, що опікуються питаннями зайнятості, міграції, соціального захисту, оподаткування, статистики, освіти та інноваційної політики.

Основним завданням Комісії є покращення міжвідомчої координації з метою сприяння найму, інтеграції та утриманню іноземної робочої сили з кваліфікаціями, що користуються попитом у Швеції, а також забезпечення швидкої інтеграції іноземних громадян і членів їхніх сімей у шведське суспільство та регіональні спільноти.

Наступною урядовою установою під егідою Міністерства охорони здоров'я та соціальних справ є Forte, основною діяльністю якої є сприяння та підтримка досліджень у сфері охорони здоров'я, трудового життя та соціального забезпечення. Щороку Forte розподіляє близько 900 мільйонів шведських крон на дослідження в галузі охорони здоров'я, трудового життя та соціального забезпечення, а також їх діяльність включає оцінку потреб у дослідженнях та комунікацію результатів досліджень.

Загалом у Forte працює близько 35 осіб і структурно сама Рада поділяється на науково-дослідний відділ, відділ комунікацій та відділ допоміжних послуг. При цьому науково-дослідний відділ відповідає за публікацію конкурсів на подання пропозицій щодо фінансування досліджень, організацію міжнародної співпраці та оцінку потреб у дослідженнях, а також надає експертну підтримку щодо конкурсів, умов грантів, процесу оцінювання та подальших дій. Відділ комунікацій забезпечує всі внутрішні та зовнішні комунікації, пов'язані з діяльністю Forte та дослідженнями. А відділ допоміжних послуг займається адміністративною координацією, реєстрацією, архівуванням, закупівлями, управлінням людськими ресурсами, фінансами, IT, а також юридичними та безпековими питаннями. Крім того, у складі Forte є рада директорів, яка здійснює стратегічне управління.

Forte фінансує дослідження у сфері здоров'я, що охоплюють як громадське, так і індивідуальне здоров'я. Діяльність включає вивчення захворювань, факторів ризику зараження, зміцнення здоров'я, профілактику, реабілітацію та догляд за хворими, а також дослідження процесів і систем охорони здоров'я. Крім того, фінансуються дослідження щодо розвитку медичних та соціальних послуг для пацієнтів, хворих та їхніх родин.

Forte також підтримує дослідження ринку праці, організації праці та питань охорони здоров'я на робочих місцях, зокрема з урахуванням впливу соціальних змін, таких як міграція, урбанізація та технологічний розвиток, на умови та форми зайнятості. У сфері соціального забезпечення фінансуються дослідження щодо цілей, законів та інституцій соціальної політики, соціального страхування, добробуту та умов життя окремих груп населення.

Крім того, у Швеції діє урядова дослідницька рада Formas, яка фінансує дослідження та інновації, розробляє стратегії, проводить аналізи та оцінки досліджень і інновацій. До сфер відповідальності Formas належать навколишнє середовище, сільськогосподарські науки та просторове планування. Щороку рада розподіляє понад 1,5 млрд шведських крон на дослідження через різні конкурси: близько половини коштів виділяється на відкритий щорічний конкурс, де теми визначають самі дослідники (зокрема дослідження клімату, довкілля, продовольства, сільського й лісового господарства, міського планування), а інша половина фінансує цільові національні та міжнародні ініціативи, включно з довгостроковими національними дослідницькими програмами та стратегічними інноваційними програмами разом із Vinnova та Шведським енергетичним агентством.

Швеція

Formas також керує десятирічними національними дослідницькими програмами, бере участь у стратегічних інноваційних програмах, аналізує ефективність інвестицій, поширює результати досліджень та підтримує державну екологічну політику щодо «зеленого переходу» на науково обґрунтованій основі.

Фінансування надається переважно через надання грантів. Усі заявки проходять експертну оцінку незалежними фахівцями з науки, державного сектору, бізнесу та громадянського суспільства. Наукові аспекти оцінюють експерти з докторським ступенем, а суспільну актуальність, інноваційність та вплив – практичні спеціалісти. Відбір здійснюється за принципами відкритості, прозорості та неупередженості. Усі конкурси публічно оголошуються, критерії оцінювання чітко визначені, а після ухвалення рішень заявники отримують інформацію про результати. Дані про профінансовані проекти публікуються та передаються до національних баз даних.

Formas приділяє значну увагу управлінню конфліктами інтересів, дотриманню етичних стандартів і професійної таємниці під час оцінювання. Рада активно працює над забезпеченням гендерної рівності, рівних можливостей і різноманіття, щоб фінансування залежало виключно від якості ідеї та компетентності заявника.

Загалом Уряд Швеції станом на 2026 рік виконує 13 дослідницьких програм, започаткованих Політикою у сфері досліджень та інновацій, які реалізуються урядовими агентствами. Водночас за мандатами відповідальних агентств (Forte, Vetenskapsrådet, Formas) реалізується 15 програм, частина з яких агрегується в урядових оглядах.

Зокрема, Formas відповідає за чотири з них – «Клімат», «Сталий просторовий розвиток», «Продовольство» та «Океани та вода». Усі програми – це широкі десятирічні ініціативи, які сприятимуть вирішенню пріоритетних суспільних проблем та зміцненню співпраці між тими, хто проводить дослідження, тими, хто фінансує дослідження, та зацікавленими сторонами в суспільстві. Національні дослідницькі програми базуватимуться на спільних національних дослідницьких програмах для відповідних галузей.

Forte, в свою чергу, відповідає за п'ять національних дослідницьких програм: дослідження трудового життя, прикладні дослідження добробуту, психічне здоров'я, сталий розвиток соціальних послуг та умови життя й здоров'я дітей та молоді. Ці програми спрямовані на покращення робочих умов, розробку практичних рішень для соціальних служб, поглиблене вивчення методів лікування психічних захворювань та підвищення якості життя різних соціальних груп.

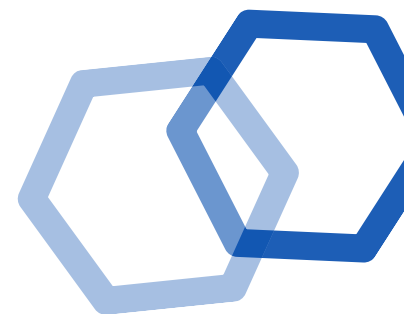
В той самий час, Vetenskapsrådet має шість дослідницьких програм, серед яких резистентність до антибіотиків, міграція та інтеграція, злочинність, сегрегація, соціальні наслідки цифровізації, віруси та пандемії.

Окремої уваги потребує ініціатива «Горизонт Європа», що є рамковою програмою ЄС з досліджень та інновацій, яка діє у 2021–2027 роках і учасником якої є Швеція. Вона спрямована на розвиток наукової досконалості, підвищення конкурентоспроможності Європи та вирішення глобальних викликів, зокрема зміни клімату і сталого розвитку. Програма має три основні напрями: наукова досконалість, глобальні виклики та конкурентоспроможність європейської промисловості, також інноваційна Європа.

«Наукова досконалість» є першим напрямом програми, що зосереджений на відкритих дослідженнях з метою зміцнення та розширення експертизи в науковій сфері ЄС, до якого відносяться Європейська дослідницька рада (далі – ERC), Дії Марії Склодовської-Кюрі (далі – MSCA) та Дослідницька інфраструктура.

ERC підтримує проведення новаторських та фундаментальних досліджень найвищої якості, надаючи гранти дослідникам або дослідницьким групам для реалізації амбітних проєктів, заснованих на оригінальних ідеях і високому науковому ризику. Основний акцент роблять на наукову досконалість дослідника та інноваційність запропонованого дослідження, незалежно від галузі науки.

Дія MSCA спрямована на розвиток людського потенціалу в науці шляхом підтримки міжнародної, міжсекторальної та міждисциплінарної мобільності дослідників. Програми MSCA надають можливості для навчання, стажування, професійного зростання та набуття нових навичок на різних етапах наукової кар'єри, сприяючи обміну знаннями та зміцненню дослідницьких спроможностей у Європі та за її межами.

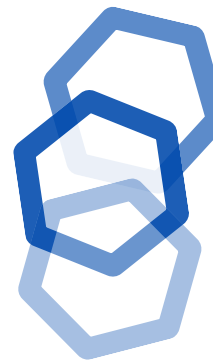
Швеція

Програма Дослідницька інфраструктура забезпечує дослідникам доступ до передових наукових установ, обладнання, ресурсів і сервісів світового рівня. Вона включає великі наукові установки, цифрові платформи, бази даних, лабораторії та інші унікальні ресурси, необхідні для проведення високоякісних досліджень. Підтримка дослідницької інфраструктури сприяє міжнародній співпраці, відкритій науці та підвищенню конкурентоспроможності європейських досліджень.

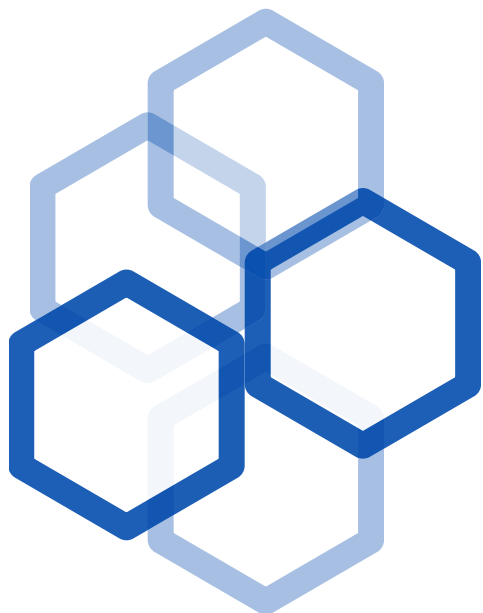
Другим напрямом «Горизонту Європа» є «Глобальні виклики та конкурентоспроможність європейської промисловості». В рамках цього напрямку підтримується технологічний та промисловий потенціал для вирішення глобальних викликів, зокрема шляхом пріоритетного використання ключових передових технологій. Ці виклики поділено на 6 тематичних кластерів: здоров'я, культура, креативність та інклюзивне суспільство, цивільна безпека для суспільства, цифрові проблеми, промисловість та космос, клімат, енергетика та мобільність, харчування, біоекономіка, природні ресурси, сільське господарство та довкілля.

Також в рамках другого напрямку діє механізм «Новий європейський Баугауз» (NEB) – інструмент фінансування ЄС, запущений на період 2025–2027 років. Мета полягає в розробці та масштабуванні інноваційних рішень для перетворення міських районів на стійке, інклюзивне та естетично придатне середовище.

Крім того за програмою «Горизонт Європа» є ще третій напрямок Інноваційна Європа, який спрямований на стимулювання проривів, що створюють ринки, та екосистем, що сприяють інноваціям. Цей напрямок має три основні піднапрямки підтримки стартапів, малого та середнього бізнесу: Європейська рада з інновацій (EIC) – підтримка всього інноваційного ланцюга – від ідеї до ринку, Європейська інноваційна екосистема (EIE) – зміцнення та об'єднання інноваційних середовищ Європи, Європейський інститут інновацій та технологій (EIT) (створення та зміцнення інноваційного середовища шляхом співпраці між освітою, дослідженнями та бізнесом).

Швеція

Ключовими центрами підтримки в цій системі є агентство Vinnova, яке відповідає за інноваційні проекти, європейські партнерства та місії, а також Vetenskapsrådet, що забезпечує підтримку фундаментальних досліджень, зокрема за напрямками грантів Європейської дослідницької ради (ERC), програм мобільності імені Марії Склодовської-Кюрі (MSCA) та розвитку дослідницької інфраструктури. Обидва агентства також здійснюють контроль за дотриманням обов'язкових вимог програми «Горизонт Європа», зокрема щодо наявності у організацій-учасників Плану гендерної рівності.

Інституційною основою діяльності Vinnova у цьому напрямі є рішення уряду Швеції від 7 жовтня 2021 року про затвердження національної стратегії участі Швеції в програмі «Горизонт Європа 2021–2027». Стратегія визначає вісім ключових цілей, серед яких – забезпечення високого рівня участі шведських суб'єктів у програмі, підвищення якості національних досліджень та посилення впливу Швеції на формування дослідницької й інноваційної політики Європейського Союзу. Реалізація цих цілей покладена на державні агентства, передусім Vinnova, яка через мережу національних контактних пунктів та підтримку стратегічних проектів забезпечує узгодження національних інструментів фінансування з пріоритетами та механізмами «Горизонт Європа».

Державна політика Швеції у сфері інноваційної діяльності та інтелектуальної власності є надзвичайно гнучкою та високоефективною. Профільне законодавство, масштабні урядові програми, міжнародна співпраця та цілеспрямована діяльність спеціалізованих установ забезпечує тісну інтеграцію науки та бізнесу.

04

**Основні стимули
інноваційного
розвитку Швеції**

Швеція

Для підтримки високого рівня інноваційного розвитку у Швеції запроваджено низку фінансових та нефінансових стимулів, спрямованих на розвиток науки, технологій та інновацій. До фінансових інструментів належать податкові пільги, державне та інвестиційне фінансування, гранти, а також програми кредитних гарантій. Нефінансові інструменти включають розбудову дослідницької та технологічної інфраструктури, створення інноваційних центрів, акселераторів, інкубаторів, а також впровадження освітніх програм для стейкхолдерів.

На окрему увагу заслуговують норми законодавства, спрямовані на збільшення кількості зареєстрованих об'єктів права інтелектуальної власності. У Швеції не запроваджений спеціальний податковий режим на кшталт Patent Box, який би передбачав знижену ставку податку на доходи від патентів, тому такі доходи оподатковуються за загальною ставкою корпоративного податку. Водночас державна політика зосереджена на підтримці інновацій ще на стадії розробки технологій, а не після отримання прибутку від їх комерціалізації. Для цього запроваджено податкові стимули на витрати у сфері R&D та податкові пільги для іноземних експертів.

До пільг у сфері R&D належать заходи, пов'язані зі зниженням соціальних внесків за працівників, зайнятих у цій сфері. Як роз'яснює Податкове агентство Швеції (далі – Skatteverket) роботодавці можуть скористатися податковою пільгою у вигляді відрахування із внесків роботодавця, у разі залучення працівників до діяльності у сфері R&D. Цей механізм регулюється Законом «Про спеціальне відрахування при розрахунку внесків роботодавця та загального податку на заробітну плату для осіб, які працюють у сфері досліджень або розробок». Згідно зі статтями 3 та 4 цього Закону, пільга застосовується до систематичної та кваліфікованої діяльності з метою отримання нових знань або суттєвого покращення товарів і послуг. Відрахування застосовується до внесків, що нараховуються відповідно до Закону «Про соціальні внески», і базується на витратах на оплату праці персоналу, а не на доходах від інтелектуальної власності.

Для отримання пільги діяльність працівників повинна бути систематичною, кваліфікованою та спрямованою на створення нових знань або на використання результатів досліджень для розроблення нових продуктів, послуг чи виробничих процесів, або їх суттєвого вдосконалення. Звичайна діяльність із підтримки, управління, маркетингу чи незначного вдосконалення вже наявних продуктів не охоплюється зазначеною пільгою.

Починаючи з 1 липня 2021 року, діють чіткі вимоги щодо залучення працівників: кожен працівник, щодо якого застосовується пільга, повинен працювати у сфері R&D не менше 50% свого робочого часу, а фактична тривалість такої роботи протягом календарного місяця має становити щонайменше 15 годин. Ці критерії оцінюються окремо для кожного працівника у межах кожного звітного періоду. Для всіх працівників у межах одного платника податків або групи діє максимальний ліміт: сумарне відрахування (сума пільги) не може перевищувати 3 000 000 шведських крон на місяць. Роботодавець зобов'язаний самостійно довести право на пільгу та мати підтверджувальну документацію щодо участі конкретних працівників у діяльності у сфері R&D.

Застосування механізму відрахувань на дослідження та розробки також розглядається в урядовому звіті «Податкові стимули для досліджень та розробок» за 2025 рік. У цьому звіті зазначено, що максимальний річний ліміт для відрахувань на R&D становить до 36 млн шведських крон на групу компаній, що відповідає заробітним платам приблизно 300 дослідників, які працюють повний робочий день, і цей ліміт залишається чинним у межах поточного перегляду відповідної пільги.

Окремо від механізму відрахувань на дослідження та розробки, іноземні фахівці, експерти та дослідники можуть отримати у Швеції податкову пільгу, що дозволяє не включати частину винагороди працівника до оподаткованого доходу, тим самим зменшуючи суму податку на доходи фізичних осіб. Ця пільга передбачена розділом 11 Закону «Про податок на доходи», а порядок її надання регулюється Законом «Про Податкову раду з питань дослідників». Пільга доступна працівникам, чий дохід перевищує встановлений поріг, незалежно від їхньої професійної кваліфікації. Механізм передбачає звільнення від оподаткування 25 % доходу, а податки на решту 75% нараховуються за загальними правилами. Ця частина доходу також не включається до бази соціальних внесків роботодавця. Додатково не оподатковуються виплати на переїзд, дві щорічні поїздки на батьківщину та витрати на навчання дітей у школі.

Швеція

Стандартний термін дії пільги становить до 7 років з моменту початку роботи у Швеції. Дозвіл видається щодо конкретного роботодавця, тому у разі зміни роботи необхідно подавати нову заяву. Рішення про надання пільги ухвалює Податкова рада з питань дослідників, а адміністрування оподаткування здійснює Skatteverket.

Для отримання пільги працівник має виконати встановлені законом умови: не бути податковим резидентом Швеції протягом попередніх п'яти років, працювати на шведського роботодавця та подати заяву протягом трьох місяців з дня початку роботи. Також працівник має відповідати одному з двох критеріїв: або мати офіційно підтверджений статус експерта чи дослідника, або отримувати заробітну плату, що перевищує встановлений законом поріг. Цей поріг переглядається урядом Швеції щорічно відповідно до рівня інфляції.

Таким чином, відрاهування на дослідження та розробки та податкова пільга для іноземних дослідників є двома окремими податковими інструментами : перший спрямований на компанії, що інвестують у R&D, а другий на залучення до Швеції іноземних висококваліфікованих фахівців.

Загалом Швеція має потужну національну систему підтримки розвитку інновацій, і окремим напрямом шведської фінансової підтримки є фінансування дослідницької та інноваційної діяльності, спрямованої на боротьбу з бідністю та сталий розвиток у країнах, що розвиваються. Цю діяльність координує шведська установа з фінансування розвитку (далі - Swedfund). Swedfund аналізує потреби економік країн-партнерів у таких секторах, як енергетика, водопостачання, управління водними ресурсами та транспорт, оцінює фінансові ризики й витрати, а також враховує технічні, технологічні, екологічні та соціальні аспекти інвестицій. Реалізація проєктів здійснюється із залученням відповідних фінансових інструментів, зокрема через механізми шведського експортного кредитування або банків розвитку. Підхід Swedfund до підготовки проєктів і техніко-економічних обґрунтувань ґрунтується на аналізі витрат життєвого циклу, а не лише на мінімізації початкових інвестицій, а також на інтеграції екологічних і соціальних критеріїв у процесі розвитку критичної інфраструктури.

Наступним видом державної фінансової підтримки є надання грантів на державні дослідницькі проекти. Прикладом є програма Impact Innovation, у межах якої до 2030 року передбачено інвестиції в інновації у сферах виробництва й споживання, розвитку громад і транспорту, а також охорони здоров'я. Програма є спільною ініціативою Шведського енергетичного агентства, Formas та Vinnova і ґрунтується на Порядку денному ООН до 2030 року, а також на місіях і цілях соціальної політики Європейського Союзу.

У межах ініціативи Impact Innovation реалізується п'ять програмних напрямів. Програма Net Zero Industry спрямована на досягнення нульових викидів парникових газів у промисловості до 2040 року. ShiftSweden функціонує як платформа взаємодії бізнесу, державного сектору, академічної спільноти та суспільства з метою обміну знаннями та визначення спільних викликів, а її стратегічною метою є трансформація Швеції у країну без використання викопного палива з привабливим і доступним середовищем проживання для всіх. Програма SustainGov орієнтована на реформування державного сектору до 2035 року з метою створення умов для кращого здоров'я і добробуту населення незалежно від географічного розташування та соціально-економічного статусу, а також для забезпечення сталого розвитку суспільства в межах екологічних обмежень планети. Програма Swedish Metals and Minerals об'єднує представників гірничодобувної та мінерально-металургійної промисловості, академічні кола, дослідницькі інститути, муніципалітети, регіони, галузеві асоціації та органи влади з метою розробки інноваційних рішень для забезпечення безпечного й сталого постачання металів і мінералів. Наостанок Програма Water Wise Societies зосереджена на впровадженні системних змін в управлінні водними ресурсами й інфраструктурою, а також на раціональному використанні води.

Також для вирішення суспільних проблем та сприяння досягненню цілей сталого розвитку Vinnova забезпечує фінансування проєктів, що працюють у довгостроковій перспективі, за програмою Challenge-Driven Innovation (UDI). Фінансування здійснюється у три етапи - етап ініціації, етап реалізації проєкту та етап впровадження результатів. Перший етап фінансування передбачає формування ідеї інновації та планування її розробки. Додатково на цьому етапі можуть здійснюватися поглиблений аналіз потреб та пошук співпраці з іншими учасниками. У межах цього етапу можна подавати заявки, бюджет яких становить до 500000 шведських крон. Другий етап передбачає подання заявки з фінансуванням до 10 мільйонів крон. А третій етап фінансування застосовується для завершення впровадження готової бізнес-моделі, практичного застосування результатів проєкту та їх масштабування. На завершальний етап заявка подається на суму до 20 мільйонів шведських крон. При цьому подання заявки на кожен новий етап вимагає ухвалення попереднього.

Швеція

Наступною програмою, ключовою метою якої є скорочення викидів парникових газів, є Industriklivet. У межах її довгострокової діяльності надаються гранти на підтримку розробки технічних і економічних рішень, проведення досліджень, а також реалізацію пілотних і демонстраційних проєктів у сфері кліматичних технологій. Загальний обсяг фінансування програми Industriklivet у 2025 році становив 1 345 млн шведських крон, при цьому передбачається її подальше фінансування до 2032 року.

У межах програми виокремлюють три основні напрями. Перший напрям стосується викидів парникових газів у переробній промисловості та охоплює дослідження, спрямовані на скорочення промислових викидів, а також розробку технологій і систем отримання, транспортування та зберігання вуглекислого газу. Другий напрям зосереджений на негативних викидах і передбачає дослідження відповідних технологій, а також впровадження інноваційних рішень для зберігання і транспортування вуглецю, зокрема виробництво та використання біовугілля. Третій напрям охоплює стратегічно важливі галузеві ініціативи, спрямовані на розвиток нових технологій та інноваційних рішень.

Важливим проєктом шведської інноваційної діяльності є дослідження, що здійснюються в рамках Політики у сфері досліджень та інновацій. Вона передбачає національні ініціативи у сфері науки, технологій та інновацій, а також бюджетні асигнування на їх реалізацію протягом 2025–2028 років. Однією з цілей реалізації цієї політики є поетапне збільшення фінансування досліджень та розробок: 2,5 мільярда шведських крон у 2026 році, 4,0 мільярда у 2027 році та 6,5 мільярда у 2028 році. До 2028 року це означатиме приблизно на 15% вищий рівень державного фінансування досліджень та розробок порівняно з 2024 роком за поточних цін. Також за цією політикою передбачено створення можливостей для розвитку нових технологій в умовах зростаючої конкуренції на світовому ринку. Вона охоплює передові знання та інновації у сферах біоекономіки, навколишнього середовища та клімату з метою впровадження «зелених» технологій. Крім того, плануються дослідження у сфері охорони здоров'я та інших суспільно важливих сферах, які потребують практико-орієнтованих підходів і нових знань, зокрема у сферах соціальних послуг, освіти та системи охорони здоров'я.

Окремим дієвим інструментом підтримки інновацій є програма The Innovation Cheque. Отримувачами грантів можуть бути малі та середні підприємства. До середніх підприємств належать компанії з кількістю працівників менше 250 осіб та річним оборотом, що не перевищує 500 мільйонів шведських крон, або із загальним балансом до 430 мільйонів шведських крон. Малими підприємствами вважаються компанії з чисельністю працівників менше 50 осіб та річним оборотом або загальним балансом, що не перевищує 100 мільйонів шведських крон.

Гранти можуть надаватися як шведським компаніям, так і іноземним підприємствам, за умови наявності у них філії або постійного місця діяльності у Швеції, через яке здійснюється облік витрат за проектом. Компанія-заявник має перебувати на стадії інноваційного розвитку або планувати розпочати інноваційну діяльність із використанням інноваційного чека. Обов'язковою умовою є також дотримання принципів гендерної рівності, зокрема рівного представництва жінок і чоловіків у раді директорів та управлінських структурах компанії або забезпечення їх рівного впливу на прийняття рішень.

У межах програми передбачено кілька типів інноваційних чеків. Чек на розвиток бізнесу спрямований на оцінку потенціалу інноваційної ідеї та може охоплювати дослідження і перевірку клієнтського попиту, розміру ринку, життєздатності бізнес-моделі та інших комерційних ризиків. Чек на інфраструктуру надає доступ до дослідницької та технологічної інфраструктури, зокрема лабораторій, випробувальних стендів, тестових і демонстраційних центрів та виробничих потужностей, що дозволяє здійснювати масштабування або технічну валідацію інновацій.

Останнім є Чек на перевірку нематеріальних активів, який спрямований на аналіз і розроблення стратегії управління правами інтелектуальної власності. Його метою є підтримка підприємств у формуванні та впровадженні системного підходу до управління такими активами. Під час розроблення стратегії можуть застосовуватися окремі або всі етапи процесу, визначеного Vinnova, а саме: ідентифікація питань щодо прав власності, аналіз бізнес- і ринкового середовища, а також підготовка стратегії та плану її реалізації. Чек надається для залучення зовнішніх експертів з метою розроблення відповідної стратегії. Обов'язковою умовою його отримання є проходження компанією курсу PRV «Стратегічне управління нематеріальними активами», при цьому витрати на навчання можуть покриватися за рахунок коштів чека.

Швеція

Важливою складовою стабільного розвитку інноваційної діяльності Швеції є базове фінансування університетів, яке покриває до 50 % загального обсягу їхнього фінансування. Це забезпечує університетам і коледжам можливість довгострокового планування дослідницької діяльності. Водночас кошти на надання прямих дослідницьких грантів розподіляються на основі критеріїв якості, запроваджених у 2009 році, які враховують успішність залучення зовнішнього фінансування та активність здійснення публікацій, зокрема кількість наукових статей університету і рівень їх цитування.

У бюджетній пропозиції на 2025 рік уряд передбачив поетапне збільшення фінансування університетів і коледжів на дослідження та освіту на докторському рівні: на 377 млн шведських крон у 2025 році, 627 млн – у 2026 році, 1 004 млн – у 2027 році та 1 632 млн – у 2028 році.

Уряд Швеції поступово посилює конкуренцію за дослідницьке фінансування університетів і коледжів, орієнтуючи її насамперед на досягнення високої якості, досконалості, інноваційності та інтернаціоналізації досліджень. Основою розподілу прямих дослідницьких грантів залишається модель, запроваджена у 2009 році, яка ґрунтується на показниках якості, зокрема обсягах залученого зовнішнього конкурентного фінансування та бібліометричних даних. Водночас ця модель зазнає подальшого доопрацювання з урахуванням виявлених обмежень.

Важливу роль у фінансуванні державних досліджень відіграє Vetenskapsrådet, яка оголошує конкурси на надання грантів SRC залежно від цілей фінансування та категорій заявників. До них належать гранти на дослідницькі проекти, кар'єрні гранти, а також гранти, спрямовані на підтримку досліджень у сфері довкілля та наукової співпраці. Для подання заявки на грант заявник, як правило, повинен завершити докторантуру до дедлайну конкурсу, бути керівником проекту та працювати в затвердженій адміністративній організації, зазвичай в університеті, протягом усього періоду реалізації гранту. Така організація має бути зареєстрована в системі Prisma і підтвердити подану заявку, при цьому зайнятість заявника зазвичай повинна становити щонайменше 20 % повної ставки.

Швеція

Крім того, заявник повинен відповідати низці обов'язкових вимог, зокрема щодо дотримання етичних стандартів. У заявці необхідно ідентифікувати можливі етичні ризики, обґрунтувати доцільність дослідження та описати механізми дотримання правових і етичних норм. Для окремих видів досліджень, зокрема за участі людей або тварин, з використанням персональних даних, біоматеріалів чи у межах клінічних випробувань, обов'язковим є попереднє отримання відповідних дозволів і схвалень, у тому числі при проведенні досліджень за кордоном. Обов'язковими умовами фінансування є також забезпечення відкритого доступу до результатів досліджень, наявність плану управління даними та врахування статевих і гендерних аспектів у дослідницькому процесі. Усі наукові публікації мають бути доступними у відкритому доступі після публікації, зазвичай за ліцензією CC BY, що дозволяє повторне використання матеріалів із зазначенням авторства. План управління даними подається за стандартним шаблоном і описує порядок збирання, зберігання, використання та подальшого доступу до даних. Заявник також повинен пояснити, чи враховуються у дослідженні гендерні аспекти, і це береться до уваги під час оцінювання заявки. Додатково передбачається реєстрація досліджень у публічних реєстрах на початковому етапі з регулярним оновленням інформації та подальшим оприлюдненням результатів.

Загалом під час формування державної політики у сфері фінансування досліджень використовується Шведський дослідницький барометр, який публікується раз на два роки і є узагальненим аналітичним оглядом стану досліджень і розробок (НДДКР) у Швеції в міжнародному контексті з особливим фокусом на сектор вищої освіти. У звіті подано системну картину фінансування, кадрового потенціалу та наукового впливу на основі даних національної статистики, Організації економічного співробітництва та розвитку (далі – ОЕСР), Європейської комісії та міжнародних бібліометричних баз даних. Згідно з результатами барометра, Швеція стабільно посідає провідні позиції у світі за часткою валового внутрішнього продукту, спрямованою на дослідження та розробки. Найбільший обсяг інвестицій у НДДКР забезпечується бізнес-сектором, тоді як ЗВО акумулюють близько 23 % загальних витрат, переважно за рахунок державного фінансування.

Швеція

Наприклад, на рисунку 5 відображено фінансування досліджень та розробок, що можна розглядати з двох точок зору: розподілене за спонсорами (верхній край рисунка) або розподілене за виконавцями досліджень (нижній край рисунка). На рисунку показано фінансовий обсяг у мільярдах шведських крон та грошові потоки у шведській системі досліджень та розробок за 2021 рік.

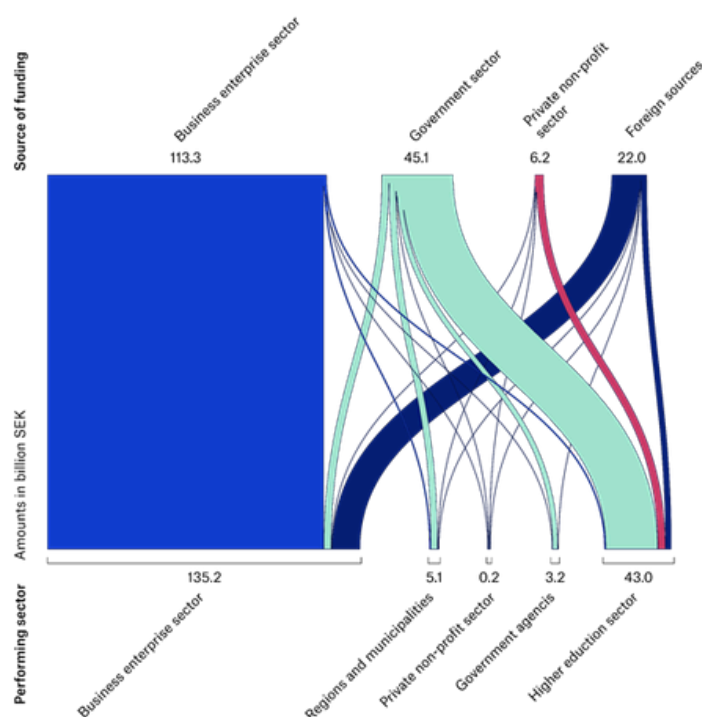

Рис. 5. Фінансування досліджень та розробок, де фінансовий обсяг у мільярдах шведських крон та грошові потоки у шведській системі досліджень та розробок за 2021 рік, млрд. (джерело: Vetenskapsrådet – Swedish research in figures. Шведський дослідницький барометр 2023, <https://www.vr.se/english/analysis/swedish-research-in-figures.html>)

Провідну роль у фінансуванні досліджень також відіграє Vetenskapsrådet, яка щорічно розподіляє майже 8 млрд шведських крон і є найбільшим зовнішнім фінансувальником університетських досліджень у більшості наукових галузей. Основна частина коштів спрямовується на конкурентні проєктні гранти для досліджень та на розвиток дослідницької інфраструктури — від національних центрів до участі у великих міжнародних установах, таких як CERN і ESS. Загалом Барометр показує, що поєднання високих інвестицій, конкурсного фінансування та розвиненої інфраструктури є ключовими чинниками міжнародної конкурентоспроможності шведської науки.

Зокрема, діаграма зазначена на рисунку 6, показує структуру розподілу виділених коштів за типами підтримки, на які Vetenskapsrådet спрямовує свої ресурси у 2024 році. Найбільша частина бюджету виділяється на підтримку дослідницької інфраструктури (infrastructure support), включаючи обладнання, бази даних та великі наукові об'єкти, необхідні для виконання наукових робіт. Значна частина коштів спрямовується також на проектну підтримку (project support) – гранти для проектів, де дослідники самостійно визначають теми та методи досліджень. Інші категорії фінансування включають персональну підтримку дослідників, мережеві гранти, комунікацію науки та інші програми, проте основний акцент у діаграмі робиться на проектні гранти та інфраструктурні витрати, які становлять найбільші частини бюджету у 2024 році.

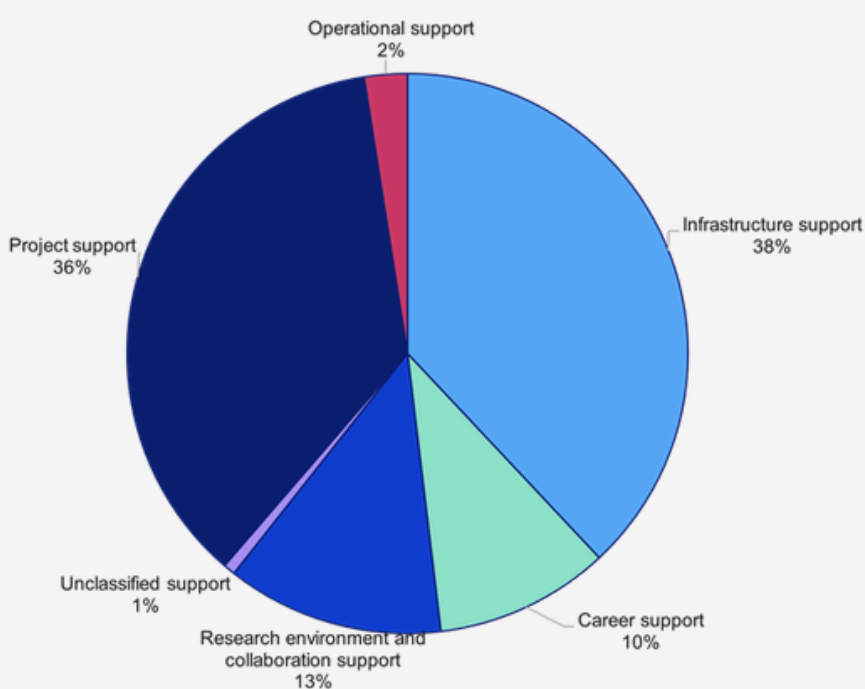

Рис. 6. Діаграма показує розподіл коштів у 2024 році. Найбільша сума коштів спрямована на підтримку проектів та інфраструктури. (джерело: Vetenskapsrådet – How we allocate our funds. <https://www.vr.se/analys/rapporter/vara-rapporter/2025-03-05-vetenskapsradets-arsredovisning-2024.html>)

Окремим елементом фінансової підтримки є запровадження мережевих грантів на планування майбутніх кластерів передового досвіду у сфері новаторських технологій. Метою такого гранту є надання групі дослідників можливості підготувати майбутню заявку на фінансування, спрямовану на створення кластерів передового досвіду у сфері новаторських технологій. Ініціатива реалізується Vetenskapsrådet у співпраці з Vinnova та спрямована на формування дослідницьких середовищ світового рівня, здатних забезпечити міжнародне лідерство у відповідних технологічних сферах і зміцнення конкурентоспроможності шведської промисловості.

Майбутні кластери передового досвіду мають формуватися як співпраця між закладами вищої освіти та забезпечувати проведення досліджень найвищої наукової якості у відповідних технологічних сферах. Передбачається, що кожен кластер повинен отримувати суттєві та довгострокові інвестиції — щонайменше 40 млн шведських крон на рік. Крім розвитку новаторських технологій, кластери також повинні включати дослідження у сфері соціальних і гуманітарних наук, спрямовані на аналіз можливостей, бар'єрів і ризиків нових технологій, а також питань міжнародної безпеки та суспільного розвитку.

У межах гранту допускається планування розвитку дослідницької інфраструктури, міжнародної співпраці, стратегій майбутнього рекрутингу та докторських програм. Фінансування надається у формі мережевого гранту строком на шість місяців із фіксованим обсягом фінансування 1,2 млн шведських крон. Кошти можуть використовуватися, зокрема, для проведення спільних семінарів і мережевих зустрічей, а також координації процесу планування майбутнього кластера передового досвіду.

Наступним елементом системи фінансових інструментів є грантові механізми, що реалізуються у межах програми Європейського Союзу «Горизонт Європа».

Програма Європейського Союзу «Горизонт Європа» у 2026 році продовжує виконувати роль ключового фінансового інструменту підтримки наукових досліджень та інновацій у державах-членах ЄС. Швеція, як повноправний учасник програми, має доступ до всіх її компонентів і традиційно демонструє високий рівень залученості як у межах індивідуальних грантів, так і в консорціумних проектах. Загальні умови, бюджети та тематичні пріоритети конкурсів, що відкриваються у 2026 році, визначені у [Horizon Europe Work Programme 2026–2027](#), оприлюднені Європейською Комісією.

В рамках програми «Горизонт Європа» Швеція надає можливість отримати індивідуальне фінансування науковців і важливу роль відіграють гранти ERC, які у 2026 році залишаються орієнтованими виключно на критерій наукової досконалості. Зокрема, [ERC Starting Grant](#) призначений для підтримки перспективних дослідників на ранньому етапі їхньої незалежної наукової кар'єри. Подавати заявки можуть науковці будь-якого громадянства, які мають від двох до семи років досвіду після здобуття ступеня PhD та реалізують або планують реалізовувати проєкт у приймаючій організації, розташованій у державі-члені ЄС, зокрема у Швеції. Максимальний обсяг фінансування становить до 1,5 млн євро на період до п'яти років, з можливістю отримання додаткового фінансування для покриття витрат на інфраструктуру або релокацію. Тематика досліджень не обмежується конкретними науковими напрямками, що дозволяє шведським установам приймати проєкти з усіх галузей науки.

Швеція

Наприклад, у межах конкурсу ERC Starting Grants 2025 року 21 дослідник зі Швеції отримав фінансування, що підтверджує високий рівень наукової досконалості та конкурентоспроможності шведських наукових установ на європейському рівні. Серед 21 дослідника вісім працюють у галузі наук про життя, вісім — у соціальних та гуманітарних науках, а п'ять — у фізичних та інженерних науках. Значною подією став успіх Мальмеського університету, який вперше став базою для дослідника з грантом ERC. При цьому, тематики грантових проєктів характеризуються значною різноманітністю та інноваційністю. Зокрема, Технологічний університет Чалмерса працював над генеративним моделюванням полімерів і електротермокаталітичними реакторами, Гетеборзький університет — над глікозилюванням білків, одноклітинними моделями розвитку та дрібномасштабною динамікою океану. Каролінський інститут досліджував ДНК-наноструктури та когнітивне моделювання при аутизмі, Лінчепінзький — метастазування раку і CO₂-електроліз, Лундський — нейродегенеративні захворювання та імунорепродуктивні взаємодії. Мальмеський, Стокгольмський, Умеоський і Уппсальський університети зосередилися на правах людини, епідеміології, космосі, соціальних наслідках злочинності та еволюції. Ці проєкти підтвердили наукову широту та конкурентоспроможність Швеції у 2025 році.

Також і ERC Consolidator Grant у 2026 році надає підтримку дослідникам з усталеною науковою кар'єрою задля зміцнення їхніх позицій як лідерів у науковій спільноті. Участь у конкурсі відкрита для науковців із досвідом від 7 до 12 років після захисту докторського ступеня, які вже сформували власні дослідницькі групи та прагнуть розширити масштаб і амбіції своїх наукових проєктів. Проєкти мають реалізовуватися в хост-організаціях, розташованих у країнах-членах Європейського Союзу або асоційованих до програми «Горизонт Європа», що робить шведські університети конкурентоспроможними платформами для проведення таких досліджень. Максимальний обсяг фінансування одного гранту складає до 2 мільйонів євро на п'ятирічний період, що забезпечує стабільне фінансування для проведення передових експериментів, розвитку дослідницьких груп та реалізації інноваційних підходів у різних наукових дисциплінах.

За результатами конкурсу ERC Consolidator Grant 2025 року фінансування отримали 13 науковців, які працюють у шведських університетах. При цьому вісім шведських грантів стосувалися наук про життя, що підкреслює лідерство Швеції серед європейських країн у сфері біомедичних та екологічних досліджень. Чотири гранти отримали представники фізичних та інженерних наук, і один грант був виділений на дослідження в галузі соціальних та гуманітарних наук. Зокрема, Технологічний університет Чалмерса займався білковою інженерією, Каролінський інститут – метаболізмом ліпідів і лікуванням астми, Лундський університет – імунорегуляцією, зоровими системами та міграцією тварин. Стокгольмський університет досліджував формування колапсарів і вплив протекціонізму, Умеоський університет – внутрішньоклітинні бактерії, а Уппсальський – картографування пухлин і моделювання кліматичних екстремумів. Проекти підтвердили високий рівень наукової конкурентоспроможності Швеції у 2025 році. Такі показники відображають стратегічний фокус країни на високих технологіях та медицині майбутнього.

Крім того, для досвідчених дослідників, які мають значні наукові досягнення та прагнуть реалізувати новаторські проекти передбачений ERC Advanced Grant. Подаватися можуть дослідники та науковці без жорстких вимог до академічного статусу у будь-якій галузі досліджень. Дослідження мають проводитись у державній або приватній науковій установі в країні ЄС чи асоційованій державі. Грант надається ERC у межах щорічних конкурсів і покриває до 2,5 млн євро на 5 років (з можливим додатковим фінансуванням до 1–2 млн євро для переїзду чи обладнання). Фінансування може покривати до 100 % прямих витрат проекту. Заявку подає один головний дослідник від імені приймаючої установи у межах відповідного конкурсу ERC.

У межах конкурсу ERC Advanced Grant 2024 13 науковців зі Швеції отримали гранти, що вкотре засвідчило високу наукову конкурентоспроможність Швеції. Із них сім проектів належали до наук про життя, а шість – до фізичних наук та інженерії, що відображало збалансований розвиток фундаментальних і прикладних досліджень. Зокрема, Технологічний університет Чалмерса реалізовував дослідження з фізики складних систем і оптичної синхронізації, Гетеборзький університет та Каролінський інститут – проекти у сфері нейробиології та нейропротекції, Королівський технологічний інститут КТН – фундаментальні дослідження надпровідності, Лундський університет – вакцинологію, сенсорну біологію та керування складними системами, Стокгольмський університет – молекулярні механізми здоров'я і хвороб та еволюційні процеси, а Уппсальський університет – міждисциплінарні проекти на стику біомедицини й теоретичної фізики. Сукупно ці проекти підкреслили стратегічний фокус Швеції на науках про життя, високих технологіях і передових фундаментальних дослідженнях.

Швеція

Логічним продовженням вищезазначених грантів ERC є ERC Proof of Concept, який у 2026 році надається лише тим, хто вже попередньо отримував фінансування від ERC. Метою цього інструменту є підтримка переходу від фундаментального наукового результату до його практичного застосування, зокрема шляхом підготовки патентів, створення прототипів або розробки бізнес-моделей. Фінансування за грантом становить 150 000 євро на період до 18 місяців. Для Швеції цей інструмент має особливе значення з огляду на розвинену інноваційну інфраструктуру та активну взаємодію науки з промисловістю.

Зокрема, грант ERC Proof of Concept у Швеції у 2025 році отримали семеро дослідників. У 2025 році шведські університети реалізували низку інноваційних проєктів: Чалмерс синтезував великі геноми (SynGene), Каролінський інститут досліджував метилювання ДНК, Вища технічна школа Кунгліга працювала над зберіганням даних у ДНК (DROPSCRIBE), Лінчепінзький університет розвивав нейромодуляцію сну та діагностику X-хромосоми, Лундський університет моделював імунотерапію та безпеку віртуальних середовищ.

Окремий напрям фінансування у межах «Горизонт Європа» у 2026 році представлений MSCA, що спрямований на розвиток дослідницьких кар'єр та міжнародну мобільність. Найбільш релевантним для шведських установ є грант MSCA Postdoctoral Fellowships, що дозволяє залучати висококваліфікованих постдокторів з усього світу. Подаватися можуть дослідники зі ступенем PhD та не більше восьми років досвіду після його здобуття, за умови дотримання правил міжнародної мобільності. Фінансування покриває грошове забезпечення дослідника, витрати на мобільність, надбавки на сім'ю та кошти на проведення досліджень, а тривалість проєкту може становити від одного до трьох років. Зокрема, у 2024 році 55 дослідників у Швеції отримали постдокторські гранти у рамках MSCA Postdoctoral Fellowships 2024, що сприяє міжнародній мобільності, обміну знаннями та зміцненню кадрового потенціалу національної наукової системи.

Загалом, Швеція є активним учасником «Горизонт Європа» — як через здобуття індивідуальних грантів, так і через широку участь університетів і наукових організацій у спільних європейських проєктах. На фінансовому рівні участь у програмі забезпечує близько 5 млрд шведських крон щорічно для шведських учасників, що підкреслює суттєвий внесок «Горизонт Європи» у розвиток науково-інноваційної екосистеми Швеції.

Слід зауважити, що наша держава також бере участь у різноманітних програмах нарівні з країнами ЄС. Участь України в програмі «Горизонт Європа» спрямована на досягнення трьох стратегічних цілей, які включають зміцнення науки і технологій в ЄС шляхом збільшення інвестицій у висококваліфіковані кадри та передові дослідження, сприяння інноваційній конкурентоспроможності промисловості, зокрема, шляхом підтримки заходів та дій з високим технологічним та інноваційним впливом на ринок, а також вирішення глобальних та суспільних викликів, надання ефективних відповідей та вироблення стратегічних рішень, які позитивно впливають на життя європейських громадян. З 2022 року в Україні діє Офіс Горизонт Європа (далі - Офіс), метою якого є сприяння співпраці, обміну знаннями та синергії між українськими дослідниками, інноваторами та їхніми європейськими партнерами. Саме на Офіс покладене завдання щодо підвищення обізнаності про Програму «Горизонт Європа». Також організація на постійній основі надає підтримку участі українських заявників у Програмі шляхом надання консультацій та допомоги, а також допомагає у пошуку партнерів. З результатами діяльності Офісу можна ознайомитись за посиланням: <https://horizon-europe.org.ua/uk/heo-in-ua/plans-and-reports/> .

Продовжуючи аналіз міжнародних інструментів підтримки, необхідно зазначити про SME Fund Європейського відомства інтелектуальної власності (EUIPO), що є грантовою програмою Європейського Союзу, реалізованою через Відомство з інтелектуальної власності ЄС (EUIPO). Програма спрямована на підтримку малих і середніх підприємств (SMEs) у сфері охорони й ефективного використання прав інтелектуальної власності. Вона функціонує через систему відшкодування частини витрат (ваучери) на різні послуги у сфері інтелектуальної власності, що дозволяє підприємствам зменшити фінансовий тягар, пов'язаний із захистом нематеріальних активів.

SME Fund 2026 має обмежений бюджет і діє за принципом перший подає – перший обслуговується, тобто фінансування надається за черговістю подання заявок до вичерпання засобів фонду. Програма започаткована Європейською комісією та реалізується EUIPO спільно з національними відомствами інтелектуальної власності держав-членів ЄС.

Водночас програма поширюється не лише на держави-члени ЄС, а й на українські МСП. У документах SME Fund 2025 Call for Proposals зазначено, що програма спрямована на підтримку інноваційної діяльності, конкурентоспроможності та економічної стійкості бізнесу, зокрема в умовах наслідків російської агресії проти України. За даними EUIPO SME Fund 2024 – Implementation Figures, у 2024 році загальний обсяг фінансування програми SME Fund становив понад €28,6 млн, а підтримку отримали понад 30 тис. малих і середніх підприємств. Швеція подала у 2024 році 803 заявки, із яких 788 отримали підтримку, а рівень успішності становив 98 %. Водночас Україна у 2024 році подала 127 заявок, із яких 126 отримали підтримку, а рівень успішності становив 99 %.

Швеція

Програма працює через систему ваучерів, кожен із яких покриває частину витрат на певний вид діяльності у сфері інтелектуальної власності:

Ваучер 1 — IPScan. При цьому Ваучер покриває дві послуги: IP Scan (переддіагностика прав інтелектуальної власності) та IP Scan Enforcement (аудит з фокусом на застосування і захист прав інтелектуальної власності у випадках ризику порушень). Цей ваучер забезпечує відшкодування до 90 % витрат на професійний аудит нематеріальних активів, під час якого експерти аналізують бізнес-модель, продукти, послуги та плани розвитку підприємства, визначають ключові об'єкти інтелектуальної власності й дають рекомендації щодо їх подальшого правового захисту.

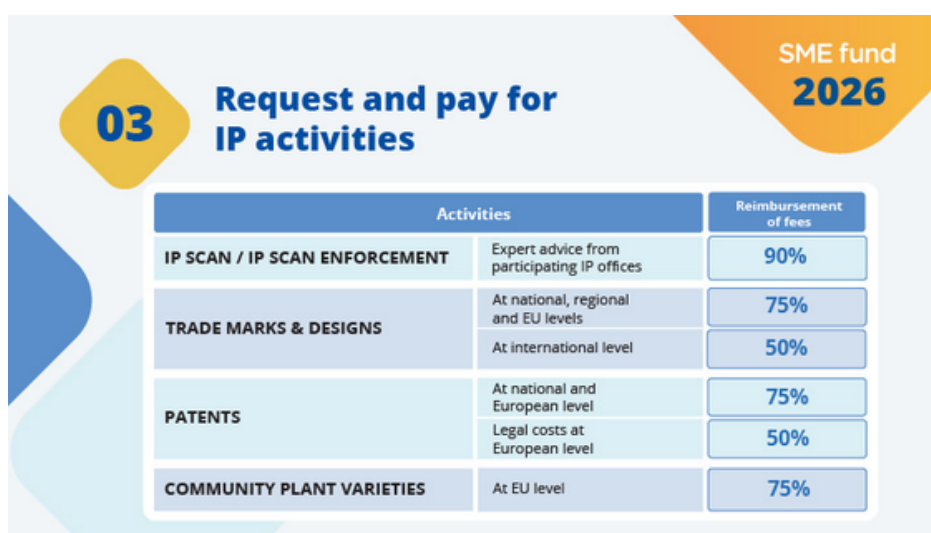
Ваучер 2 — торговельні марки та промислові зразки. Підприємства можуть отримати відшкодування до 75 % базового збору при поданні заявки на реєстрацію торговельних марок або промислових зразків на рівні ЄС чи національних офісів інтелектуальної власності, включно з EUIPO або PRV, або 50 % збору при реєстрації поза ЄС. Максимальна сума компенсації становить до €700 за ваучером.

Ваучер 3 — патенти. Дозволяє частково відшкодувати витрати на національні та європейські патентні збори, а також пошукові послуги. Це включає відшкодування до 75 % національних офіційних патентних зборів і пошукових робіт, до €1 000 для подання заявки до Європейського патентного відомства (EPO), а також часткове відшкодування (50 %) витрат на послуги патентних повірених для підготовки та подання європейської патентної заявки до €1 500.

Ваучер 4 — сорти рослин. Цей ваучер покриває 75 % зборів за онлайн-заявку та експертизу для реєстрації прав на сорти рослин на рівні ЄС, до €1 500. Нижче наведено повний перелік доступного розміру відшкодування зборів за різні види діяльності у сфері інтелектуальної власності за програмою SME Fund 2026.

Швеція

На Рис. 7 наведено розміри відшкодування зборів за різні види діяльності у сфері інтелектуальної власності за програмою SME Fund 2026 у Швеції. Слід звернути увагу на те, що подання заявок на відшкодування за Ваучером 1 (IP Scan) та Ваучером 2 (Торговельні марки та промислові зразки) тимчасово недоступне для нових заявок.

Activities	Reimbursement of fees
IP SCAN / IP SCAN ENFORCEMENT	Expert advice from participating IP offices 90%
TRADE MARKS & DESIGNS	At national, regional and EU levels 75%
	At international level 50%
PATENTS	At national and European level 75%
	Legal costs at European level 50%
COMMUNITY PLANT VARIETIES	At EU level 75%

Рис. 7. Розмір відшкодування зборів за різні види діяльності у сфері інтелектуальної власності (джерело: EUIPO – SME Fund 2026 <https://www.euipo.europa.eu/en/sme-corner/sme-fund/2026/how-to-apply/ip-scan>)

Заявки на участь у програмі подаються онлайн через платформу SME Fund EUIPO. Після ухвалення рішення про надання гранту заявник має активувати відповідний ваучер, і підприємство може використовувати його для оплати послуг або зборів, та потім подати запит на відшкодування витрат у межах встановленого періоду реалізації.

У документі SME Fund 2025 Call for Proposals передбачено, що після отримання рішення про надання гранту заявники мають у визначений строк скористатися відповідним ваучером та подати запит на відшкодування витрат до завершення строку його дії.

За інформацією EUIPO News, з моменту запуску SME Fund у 2021 році програмою було підтримано понад 100 тис. малих і середніх підприємств.

Таким чином, SME Fund є практичним інструментом підтримки малих і середніх підприємств у ЄС, зокрема у Швеції, для зменшення фінансового тягаря при захисті інтелектуальної власності, стимулювання інноваційної діяльності та підвищення конкурентоспроможності бізнесу.

Українські МСП також мають право брати участь у програмі SME Fund нарівні з підприємствами держав-членів ЄС, включаючи Швецію. За даними EUIPO SME Fund 2024 – Implementation Figures, Швеція у 2024 році подала 803 заявки, із яких 788 отримали підтримку, тоді як Україна подала 127 заявок, із яких 126 отримали підтримку. Це свідчить про активне використання механізмів підтримки інтелектуальної власності як у Швеції, так і українськими МСП. Зокрема, UKPHOIBI бере активну участь у реалізації ініціативи SME Fund.

Окремим видом залучення коштів є інвестиції, оскільки фінансування досліджень здійснюється не тільки через урядові програми, а й через спеціально визначені проєкти. Зокрема, інвестиції в стартапи у Швеції здійснює Almi Invest GreenTech, що є спеціалізованим інвестиційним підрозділом, який зосереджується на цільовому фінансуванні компаній, діяльність яких спрямована на скорочення викидів парникових газів, захист природних ресурсів або відновлення екосистем. Almi Invest GreenTech є одним із провідних інвесторів у сфері кліматичних технологій у скандинавських країнах і, за рейтингом Climate 50 за 2023 рік, посідає 8-ме місце в Європі та 26-те місце у світі.

З моменту заснування у 2017 році фонд інвестував приблизно у 40 компаній досяг обсягу активів під управлінням близько 1,2 млрд шведських крон, розподілених між двома фондами. Останній із них — Кліматичний фонд — було запущено у 2024 році за підтримки Європейського Союзу з капіталом близько 600 млн шведських крон. Подавати заявки на інвестиції можуть шведські малі та середні підприємства, акції яких не котируються на фондовій біржі, за умови, що їхні інновації мають доведений або потенційний позитивний вплив на скорочення викидів вуглецю чи поліпшення стану довкілля. Almi Invest GreenTech зазвичай здійснює початкові інвестиції в розмірі 5–15 млн шведських крон у межах раундів фінансування обсягом 10–50 млн шведських крон, а також може брати участь у наступних раундах із загальним обсягом фінансування до 50 млн шведських крон на одну компанію.

Серед фінансових механізмів підтримки інновацій важливе місце посідає програма боргових гарантій та розподілу ризиків. У цьому напрямі головну роль виконує Saminvest AB, що є державною венчурною компанією, яка сприяє стимулюванню розвитку приватного капіталу шляхом інвестування у приватні фонди та бізнес-структури, виступаючи при цьому провідним інвестором-засновником фонду. Saminvest AB надає кошти у тих галузях, в яких виникає потреба в додатковому державному фінансуванні для залучення приватних інвесторів. Saminvest AB встановлює чіткі вимоги до роботи фондів щодо сталого розвитку та проводить роботу для підвищення ступеня гендерної рівності в командах фондів. Капітал, який Saminvest AB інвестує, спрямований на розвиток та оновлення шведської бізнес-спільноти і стосуються різних секторів економіки від наук про життя до технологій.

Зокрема, Рис. 8 ілюструє обсяг капіталу, що Saminvest зобов'язався інвестувати та фактично виділив: загальна сума становить приблизно 6 млрд шведських крон. Графік демонструє співвідношення між зобов'язаним капіталом та капіталом, уже використаним для інвестицій у фонди та програми, підкреслюючи роль Saminvest як основного інвестора.

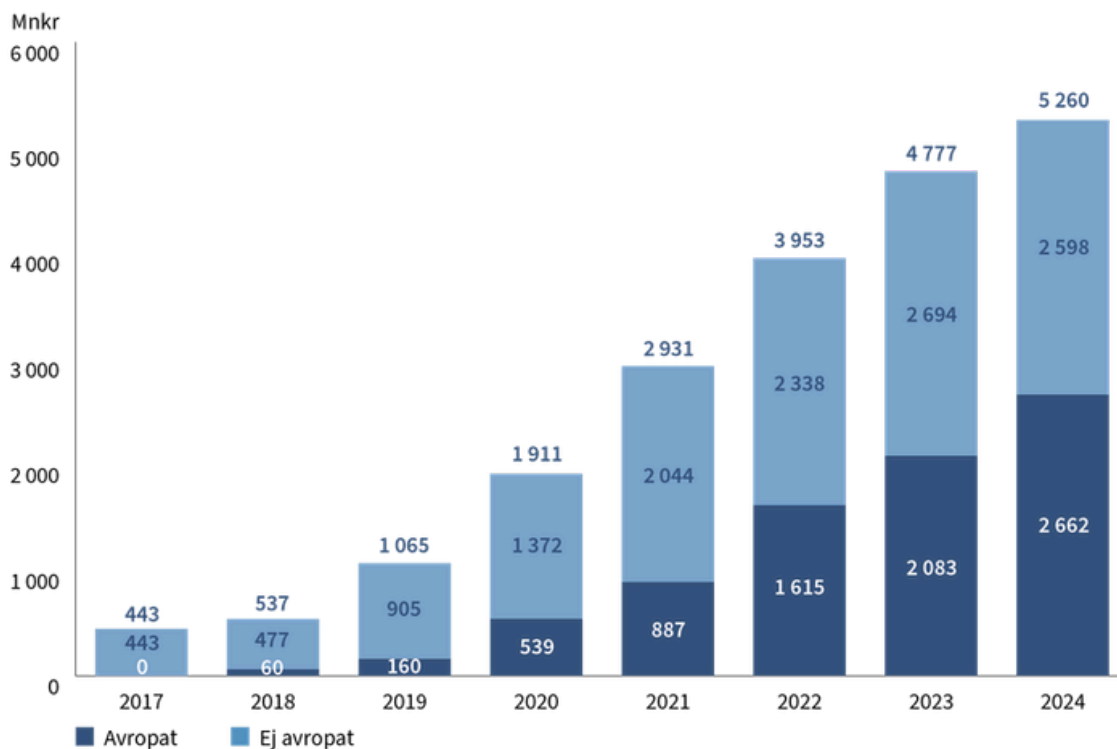

Рис. 8. Капітал, який щорічно інвестує Saminvest AB в цифрових значеннях з лінією його зростання, млрд. (джерело: Saminvest, Зобов'язаний та заявлений капітал, <https://www.saminvest.se/om-saminvest/>)

Варто зазначити, що Saminvest AB здійснює фінансування на ранніх етапах розвитку підприємств, де наявність капіталу є критичною для зростання та інноваційного потенціалу. Це проілюстровано на рисунку 8 щодо фаз інвестування.

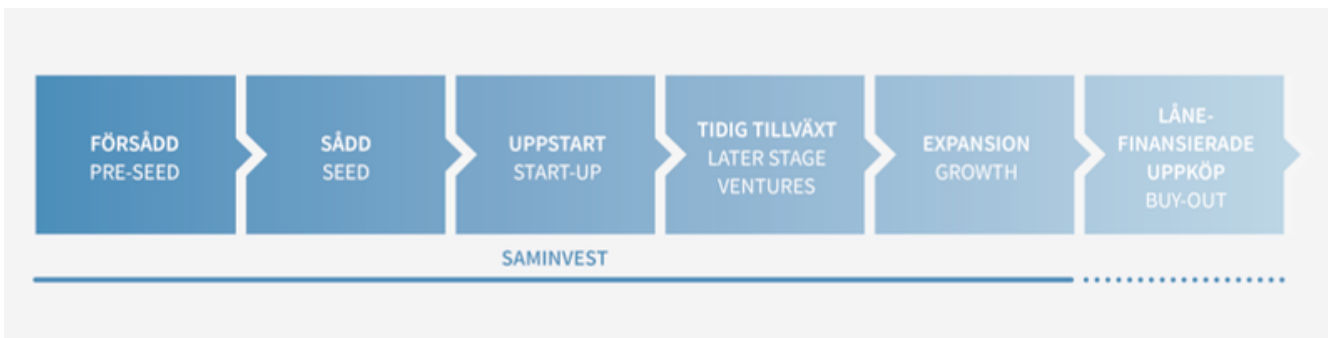

Рис. 9. Фази інвестування, де відображено раннє інвестування, виникнення стартапу та зростання бізнесу (джерело: Saminvest, Фази інвестування, <https://www.saminvest.se/om-saminvest/>)

Швеція

При цьому, Saminvest AB здійснює фінансування за визначеною стратегією, яка базується на таких критеріях, як інвестиційний фокус, фази розвитку, в які фонд має намір інвестувати, та географічний інвестиційний фокус фонду. При цьому інвестиційний фокус базується на інноваціях та компаніях, що демонструють потенціал до зростання. Розподіл капіталу здійснюється з метою відповідності стратегії команди щодо створення цінності, що відображає внесок команди у розвиток компанії — від ноу-хау до експертизи в сфері продажів і рекрутингу.

Таким чином, боргові гарантії та схеми розподілу ризиків формують важливий сегмент фінансової підтримки інновацій, забезпечуючи залучення інвестицій у сфери, що базуються на інноваційному розвитку, мають стратегію розвитку та відповідають цінностям, які стимулюють фінансування у компанії та фонди з етапів раннього розвитку.

Водночас ефективність інноваційної екосистеми залежить не лише від фінансових інструментів, а й від наявності стратегії підтримки талановитих науковців та практиків STEM, а також розвиненої дослідницької й технологічної інфраструктури. У цьому контексті важливу роль відіграють такі дослідницькі та технологічні інфраструктури, як EISCAT-3D, NAISS, SciLifeLab, European Spallation Source (ESS) та лабораторія синхротронного випромінювання MAX IV, а також система інкубаторів, акселераторів і наукових парків.

У Швеції існує урядова стратегія у сфері науки, технологій, інженерії та математики (далі - STEM). Ця стратегія розроблена з метою залучення більшої кількості школярів та студентів до технічних галузей науки з метою збільшення кількості майбутніх професіоналів у зазначених сферах. Зокрема, результати тих учнів, які склали тести PISA з математики у 2022 році знизилися порівняно з аналогічними результатами тестів учнів за 2018 рік. Мета уряду Швеції за програмою STEM — збільшити відсоток студентів денної форми навчання у вищих навчальних закладах щонайменше до 90 000 у галузі науки і техніки, включаючи курси підготовчого року, до 2035 року.

Швеція бере участь у EISCAT-3D — міжнародній дослідницькій інфраструктурі, що здійснює дослідження атмосфери та навколоземного космічного середовища над Фенно-скандинавською Арктикою. У державному бюджеті Швеції щороку передбачається фінансування цієї ініціативи в обсязі від 20 до 50 млн євро.

Інфраструктура EISCAT-3D базується на використанні радіолокаційних спостережень і методу некогерентного розсіювання для вивчення фізичних процесів в атмосфері та космічному просторі, а також для підтримки досліджень у галузі наук про Сонячну систему та радіоастрономії. У межах цієї інфраструктури здійснюються міжнародні дослідження взаємодії атмосфери й космосу, а також розвиток прикладних напрямів, зокрема прогнозування космічної погоди, виявлення космічного сміття, моніторингу атмосферних процесів та дослідження полярного саява.

Інноваційність EISCAT-3D полягає у впровадженні новаторських технологічних рішень, розвитку нових наукових напрямів і створенні сучасної дослідницької інфраструктури, об'єкти якої розташовуються, зокрема, у Швеції, Фінляндії та Норвегії. З технічного погляду інфраструктура включає три майданчики з фазованими антенними решітками, що складаються з тисяч дипольних антенних елементів, згрупованих у модульні антенні блоки (AU) та розміщених у стільниковій структурі.

Зокрема, на рисунку 10 проілюстровано креслення одного антенного блоку (AU), при цьому майданчики інфраструктури складатимуться відповідно зі 119, 55 та 54 таких блоків. Кожен AU включатиме 91 антенний елемент, встановлений зверху.

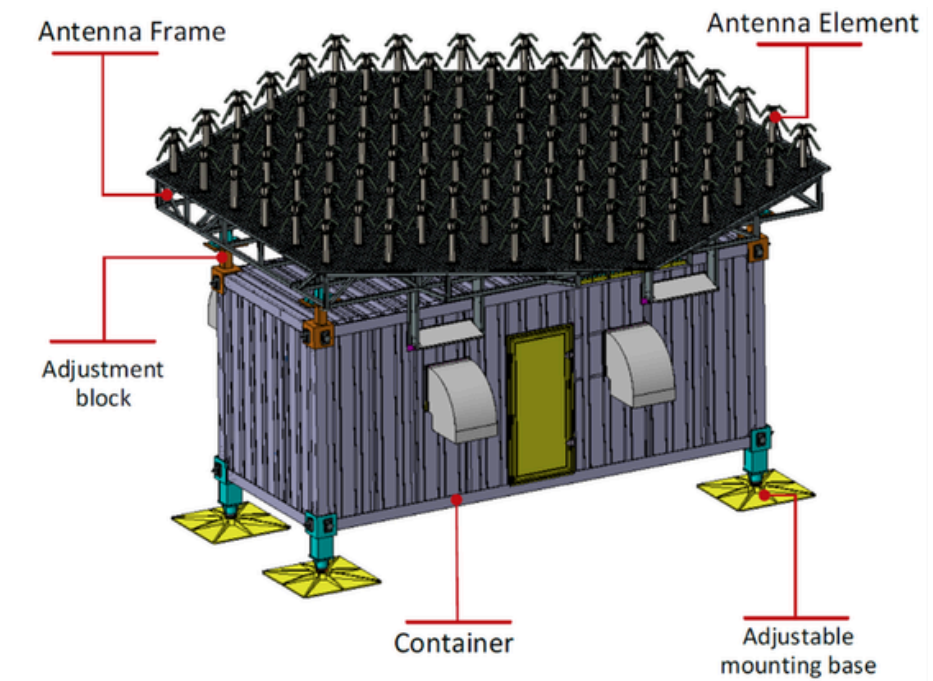

Рис. 10. Креслення САПР одного антенного блоку (AU). (джерело: Spicher A. *EISCAT & EISCAT 3D Primer*. CEDAR Workshop 2023. URL: <https://cedarscience.org/sites/default/files/2023-07/2023-student-EISCAT-3D.pdf>)

Швеція

В Швеції функціонує програма NAISS – Національна академічна інфраструктура суперкомп'ютерів, що забезпечує обчислювальні ресурси для великомасштабних розрахунків і зберігання даних у всіх наукових галузях. Програма підтримує передові дослідження від математики і фізики до моделювання клімату, зелених технологій, наук про життя та економіки, використовуючи високопродуктивні обчислення, сервіси обробки даних і технології штучного інтелекту. NAISS розміщується на базі Лінчепінзького університету, а фінансування здійснюється Vetenskapsrådet на 2023–2026 роки.

Програма об'єднує понад 7600 користувачів із близько 30 університетів і дослідницьких інститутів. До наданих ресурсів входять: обчислювальні кластери з високопродуктивними процесорами та графічними процесорами, великі сховища для обробки даних, послуги зі зберігання конфіденційних даних, ресурси для штучного інтелекту, хмарні сервіси з інтерактивним доступом, а також навчальні програми у формі семінарів і хакатонів. Партнерами NAISS є 13 університетів та дослідницьких інститутів, серед яких: Технологічний університет Чалмерса, Каролінський інститут, Лінчепінзький університет, Університет Ліннея, Технологічний університет Лулео, Лундський університет, Королівський технологічний інститут, Стокгольмський університет, Шведський метеорологічний та гідрологічний інститут, Шведський університет сільськогосподарських наук, Університет Умео, Гетеборзький університет та Уппсальський університет.

Ще одним провідним дослідницьким центром у Швеції є SciLifeLab, організований Королівським технологічним інститутом і фінансований урядом. Ця лабораторія забезпечує доступ тисячам дослідників до передового обладнання та знань у галузі молекулярних наук про життя, медицину та навколишнє середовище. Інфраструктура SciLifeLab охоплює геноміку, протеоміку, метаболоміку та експосоміку, просторову оміку, клітинну та молекулярну візуалізацію, структурну біологію, хімічну біологію та геномну інженерію, відкриття ліків і біоінформатику.

Практичним втіленням цих досліджень є Атлас людських білків, ресурс з відкритим доступом, що описує всі білки людини. Проект реалізується у співпраці Королівського технологічного інституту в Стокгольмі, Уппсальського університету та Уппсальської академічної лікарні, а також SciLifeLab у Стокгольмі та Уппсалі. До нього долучені дослідницькі групи з Індії, Південної Кореї, Японії, Китаю, Німеччини, Франції, Швейцарії, США, Канади та країн Європи. Перша версія веб-сайту була запущена у 2005 році і містила дані про експресію білків на основі близько 700 антитіл, які згодом оновлювалися та доповнювалися новими дослідженнями.

ESS (Європейське джерело розщеплення) (далі — ESS) є багатoproфільним дослідницьким центром, що базується на найпотужнішому у світі джерелі нейтронів і спрямований на створення нових можливостей нових можливостей для дослідників у галузях матеріалознавства та наук про життя, енергетики, екологічних технологій, культурної спадщини та фундаментальної фізики.

ESS є одним із найбільших науково-технічних інфраструктурних проєктів, членами якого є 13 європейських країн, включаючи приймаючі країни Швецію і Данію. Об'єкт ESS розміщений у шведському місті Лунді, а Центр управління даними та програмного забезпечення ESS (DMSC) розташований у Копенгагені.

Проектування та будівництво об'єкта ESS включає найпотужніший лінійний прискорювач протонів, п'ятитонне вольфрамове колесо-мішень з гелієвим охолодженням, 15 найсучасніших нейтронних приладів, комплекс лабораторій та комп'ютерний центр з управління даними та розробки програмного забезпечення. Крім того, будівництво об'єкта ESS здійснюється у співпраці з більш ніж 40 партнерськими інститутами з 13 країн-членів ESS шляхом внесення партнерами знань, персоналу та досвіду у будівництво у формі внесків у натуральній формі. Такі внески можуть охоплювати технічні компоненти та обладнання, проєктну документацію, персонал, необхідний для виконання монтажу та випробувань, або інші необхідні послуги.

Показником ефективності цього проєкту є те, що в його межах передбачено щорічне запрошення приблизно двох-трьох тисяч дослідників для проведення досліджень та наукових експериментів, результати яких можуть бути використані як в європейських університетах та інститутах, так і в промисловості.

Швеція

Наступною ініціативою Швеції є проект, що здійснюється Лабораторією синхротронного випромінювання MAX IV. Лабораторія MAX IV є національним шведським синхротронним центром, який з 2016 року функціонує як користувацький науковий заклад. Лабораторія оснащена 16 променевими станціями, що забезпечують сучасні методи рентгенівської спектроскопії, розсіювання, дифракції та візуалізації, що дозволяє вирішувати широке коло наукових завдань у різних галузях. У MAX IV працює понад 300 співробітників, а щорічно лабораторію відвідують понад 1700 користувачів. Підтримка академічних установ, дослідницьких інститутів, промислових підприємств та державних організацій забезпечується через програми користувацького доступу.

Проект, що реалізується Лабораторією синхротронного випромінювання MAX IV спрямований на розвиток сучасного синхротронного центру з джерелом світла четвертого покоління. Метою проекту є забезпечення науковців з різних галузей високоякісними рентгенівськими променями для спектроскопії, розсіювання, дифракції та візуалізації, що дозволяє вирішувати широкий спектр наукових завдань.

Швеція також має власну інноваційну інфраструктуру, що включає інкубатори, акселератори, наукові та технологічні парки, які стимулюють розвиток інновацій у різних секторах, зокрема в галузі технологій, біологічних наук та інших наукових сфер. Центральне місце в цій системі займає Шведська асоціація інкубаторів та наукових парків (SISP), яка є національною платформою, що налічує 30 інкубаторів, 30 наукових парків, 7599 компаній-учасників та 79188 працівників у компаніях, що займаються інноваційним розвитком і науковими дослідженнями та формують інноваційну екосистему як всередині країни, так і на міжнародному рівні. Серед напрямів діяльності діяльності SISP є організація та реалізація спільно зі шведськими інкубаторами та науковими парками різноманітних проектів, серед яких можна зазначити Шведсько-Сінгапурський інноваційний кластер та Дні інновацій Північного Сінгапуру 2026.

Шведсько-Сінгапурський інноваційний кластер є довгостроковою ініціативою, розробленою шведськими інкубаторами та науковими парками для зміцнення співпраці між інноваційними екосистемами Швеції та Сінгапуру, підтримки стартапів у розробленні технологій, бізнес-моделей та їх позиціонуванні на ринку, зокрема азійському; сприянню пошуку талановитих спеціалістів в обох країнах, їх навчанню та подальшому професійному розвитку. При цьому вклад SISP в цій діяльності полягає в організації круглих столів для інвесторів, поєднанні шведських стартапів із сінгапурськими корпораціями та тестовими майданчиками, організації візитів делегацій з обох сторін з відвідуванням інноваційних майданчиків чи центрів, проведенні навчання та обміні досвідом між країнами.

Важливим нефінансовим інструментом для визнання ролі інноваційної діяльності та продовження співробітництва з Сінгапуром є Дні інновацій Північного Сінгапуру. Це міжнародна зустріч засновників стартапів, інвесторів, представників інкубаторів та державних інноваційних агентств з Північної Європи, під час якої учасники ознайомлюються з передовим досвідом Сінгапуру, його інноваційною екосистемою та обмінюються знаннями для зміцнення майбутніх інноваційних зв'язків. Шведські підприємства можуть отримати гранти від Vinnova для участі у делегації, при цьому необхідно мати конкретні плани взаємодії із Сінгапуром, бути активними на ринку, брати участь у цифровій сесії з пошуку партнерів у рамках Nordic Singapore Innovation Days та відповідати визначенню малого або середнього підприємства за стандартами ЄС. Минулорічний Захід продемонстрував високу ефективність, адже було встановлено партнерські відносини з провідними компаніями на ринку, проведено понад 190 ділових та інвестиційних зустрічей, а на церемонії відкриття в SWITCH Singapore були присутні послы Північних країн, урядові партнери та лідери технологій. На рис. 11 представлено ключові можливості, які відкриваються перед учасниками заходу. Зокрема, вони передбачають проведення зустрічей з потенційними бізнес-партнерами, а також участь у спеціалізованих круглих столах за участю ключових гравців із Сінгапуру та країн Північної Європи.

Швеція

Рис.11. Можливості для учасників Заходу «Nordic Singapore Innovation Days 2026» (джерело: SISP— Nordic Singapore Innovation Days 2026, <https://www.sisp.se/en/project/nordic-singapore-innovation-days-2026/>)

Для розвитку інноваційної екосистеми необхідна розвинена інфраструктура, тому Швеція реалізує Національну програму інкубаторів, яка спрямована на підтримку та розвиток стартапів шляхом надання ресурсів, мереж і капіталу. Програму адмініструє Vinnova, і вона сприяє розвитку шведських інкубаторів, реалізації інновацій та підприємництва, управлінню фінансуванням інноваційної діяльності, створенню партнерських відносин і співпраці. Інкубатори здійснюють діяльність щодо фінансування та залучення коштів, посилюючи міжнародні потоки капіталу та розробляючи моделі довгострокового фінансування, а також впроваджують державно-приватне партнерство для забезпечення фінансової стабільності. Крім того, вони спеціалізуються на окремих секторах через нішеві програми акселерації, сталого розвитку бізнесу та галузеві партнерства, а також співпрацюють з академічними установами, забезпечуючи фізичні приміщення, цифрові платформи, менторські програми, навчання та обмін знаннями для стартапів.

Компанії в інкубаторах залучили 1 мільярд шведських крон капіталу власників (прямих інвестицій в обмін на частку в бізнесі). За даними SISP, 505 млн крон спрямовано в напрям «Наука про життя», 234 млн в ІКТ, 116 млн отримала промисловість, а найменшу частку у 55 млн крон залучив сектор енергетики та довкілля.

Capital distribution by sector

Рис.12. Розподіл залученого капіталу у компанії за секторами. млн шведських крон
(джерело: SISP—Development environments for Sweden's future businesses,
<https://www.sisp.se/en/incubators/>)

Що ж до шведських акселераторів та інкубаторів, то серед їх значної кількості можна навести такі найбільш відомі: Sting (Stockholm Innovation & Growth), Arctic Business, SSE Business Lab, Uppsala Innovation Centre (UIC) тощо.

Sting (Stockholm Innovation & Growth) поєднує функції інкубатора та акселератора, підтримуючи стартапи на різних етапах розвитку. Програма «Incubate» допомагає стартапам пройти шлях від прототипу до виходу на ринок, тоді як «Accelerate» спрямована на масштабування мінімально життєздатного продукту до готовності до інвестування. У межах Sting реалізуються такі ініціативи, як «Sting Climate Race», — восьмитижнева програма підготовки стартапів у сфері кліматичних та енергетичних технологій за підтримки коучів і галузевих експертів; «Sting Core» — шестимісячна програма розвитку стартапів із заключним Sting Demo Day; а також передакселераційна програма «Test Drive: DeepTech Edition», яка допомагає дослідникам, студентам і підприємцям оцінити комерційний потенціал своїх інновацій.

Arctic Business є провідним інкубатором у Північній Швеції з центрами у наукових парках Лулео, Пітео та Шеллефтео. Стартапи — учасники інкубатора отримують фінансування від компанії-ангела Arctic Ventures, два роки індивідуального менторства та можливість масштабувати свої ідеї в межах програми StartupLab. Інкубатор також надає конвертований кредит до 400 000 шведських крон і співпрацює з глобальною інноваційною програмою Collab для розвитку інноваційних технологій стартапів, малих та середніх підприємств та дослідників.

Швеція

Наступним відомим шведським інкубатором є SSE Business Lab. З 2001 року SSE Business Lab здійснив підтримку понад 300 компаній, серед яких такі відомі серед яких були такі відомі стартапи, як Klarna, Budbee, Legora та Voi. Цей інкубатор має декілька програм. За програмою «Ideate» передбачено об'єднання студентів SSE, Каролінського інституту, Королівського технологічного інституту та Шведської школи спорту GIH для створення команд і розробки бізнес-ідей. «Activate» передбачає інтенсивну програму підтримки стартапів на ранніх стадіях розвитку, що включає коучинг, менторство, воркшопи та підтримку у розвитку бізнес-ідей, тестуванні рішень і підготовці презентацій. Програма «Incubate» забезпечує шість місяців підтримки стартапів із можливістю продовження до 18 місяців, а команди отримують інвестиції SSE Ventures у формі конвертованої облигації на 300 000 шведських крон. Крім того, стартапи можуть залучати фінансування від організацій Vinnova, Innovations Kontoret та Almi, а студентські команди мають можливість брати участь у міжнародних поїздках, зокрема до Кремнієвої долини, Нью-Йорка, Токіо, Лондона та Мюнхена.

Ще одним елементом шведської інноваційної екосистеми є Uppsala Innovation Centre (UIC), який пропонує комплексні програми розвитку бізнесу. Програма UIC Discover орієнтована на запуск стартапів і допомагає учасникам напрацювати ідеї переважно онлайн. Наступний етап – UIC Build, спрямований на розвиток сформованих бізнес-ідей, а програма UIC Accelerate забезпечує масштабування компаній із підготовкою інвестиційної пропозиції та потенційним фінансуванням до 600 000 шведських крон від Linnéa Capital.

Серед провідних шведських наукових парків варто виділити Ideon Science Park, Kista Science City, Uppsala Science Park та Lindholmen Science Park.

Ideon Science Park було засновано у 1983 році завдяки співпраці Лундського університету, округу Мальмехус, муніципалітету Лунд та бізнес-спільноти. Програма Ideon Innovation, започаткована у 2004 році разом із національною програмою інкубаторів, допомогла масштабувати понад 400 стартапів, серед яких Storytel, Parkster, Acconeer та Bonesupport. На території інноваційного району Лунда також розташовані Європейське джерело розщеплення (ESS), лабораторія Max IV та Наукове селище Скандинавія. Поруч триває будівництво нового району Brunnshög із житловими та комерційними зонами.

Швеція

Kista Science City є центром інновацій і технологічного розвитку, орієнтованим на штучний інтелект, телекомунікації, космос, енергетику, кібербезпеку, напівпровідники, оборону та нанотехнології. Тут працюють понад 1000 технологічних компаній і 20 000 фахівців із 115 країн, розташовані два університети, численні дослідницькі інститути, відкриті лабораторії та випробувальні майданчики.

Uppsala Science Park об'єднує понад 140 компаній, переважно у сферах наук про життя, біотехнологій, матеріалознавства, медицини та ІТ. Lindholmen Science Park, заснований у 2000 році Технологічним університетом Чалмерса, працює над проектами в галузях штучного інтелекту, медіа, мобільності, цифровізації та розвитку регіону Ліндгольма. Серед стратегічних партнерів парку – регіон Вестра-Йоталанд, Гетеборзький університет, Vinnova та Шведське агентство з надзвичайних ситуацій.

Таким чином, Швеція створила власну екосистему інноваційних центрів, інкубаторів і акселераторів, що підтримують стартапи на всіх етапах – від генерації ідей до масштабування бізнесу. Співпраця між регіональними, національними та міжнародними партнерами, включно з державними установами, університетами, бізнес-спільнотами та науковцями, а також щорічне фінансування грантів і проведення наукових заходів, стимулює розвиток інноваційної мережі, акумуляцію досліджень та мобілізацію наукового потенціалу у Швеції та серед міжнародних учасників.

05

Висновки

Швеція є європейською державою з високим рівнем інноваційного розвитку, орієнтованого на технічні, природничі, біологічні, медичні та прикладні галузі. Цей розвиток забезпечується розгалуженою мережею програм фінансування проєктів, інноваційних центрів, університетів і дослідницьких установ, які формують теоретичні знання, практичні навички та забезпечують розвиток у визначених сферах. Важливим аспектом інноваційної моделі Швеції є різноманіття дослідницької інфраструктури, потужна технічна база, сталі інвестиції в науку та тісна взаємодія між державою, університетами й науковцями на національному та міжнародному рівнях.

Стратегічним документом, що визначає вектор інноваційного розвитку в країні, є Політика у сфері досліджень та інновацій, яка визначає загальні державні пріоритети та план довгострокового фінансування для шведської системи досліджень на період до 2028 року. Документ передбачає фінансування закладів вищої освіти, розширення дослідницької інфраструктури та стабільні інвестиції в технології для утримання лідерських позицій на міжнародній арені.

Ключовою перевагою системи інструментів стимулювання інноваційного розвитку в країні є мережа програм фінансування як закладів вищої освіти, так і стартапів. Передбачено й індивідуальну підтримку науковців, які є ключовими учасниками інноваційної екосистеми.

Передумовою успіху Швеції є також і потужна інноваційна інфраструктура. Інноваційні центри Швеції функціонують як платформи концентрації знань, технологій і людського капіталу, що забезпечують швидкий трансфер результатів досліджень на ринок. Потужна технічна база, що охоплює цифрову інфраструктуру, сучасні лабораторії та спеціалізовані майданчики, створює умови для розвитку високотехнологічних галузей, зокрема інформаційно-комунікаційних, «зелених» технологій і біоінженерії.

Ключовою складовою інноваційної інфраструктури є мережа інкубаторів і акселераторів, що підтримує стартапи на всіх етапах. Вони надають менторство, фінансування, доступ до експертних знань, інфраструктури та міжнародних партнерств. Тісна співпраця інкубаторів і акселераторів з університетами, дослідницькими центрами, бізнесом і державними інституціями забезпечує швидкий трансфер знань у практичні рішення та підвищує інноваційну спроможність економіки.

Швеція

Швеція підтримує відкритість і інтеграцію у європейський і глобальний дослідницький простір. Участь у рамкових програмах ЄС, зокрема «Горизонт Європи», дозволяє шведським установам залучати додаткові фінансові ресурси, розширювати міжнародні наукові мережі та впроваджувати результати досліджень у ширшому контексті, що підвищує якість наукових досліджень і зміцнює кадровий потенціал.

Водночас інноваційна модель Швеції вирізняється ефективною системою державного управління науковими та інноваційними процесами, яка поєднує стратегічне планування з автономією установ і прозорими механізмами фінансування. Це створює умови для довгострокових досліджень, міждисциплінарних ініціатив та розвитку інновацій, орієнтованих на вирішення ключових суспільних викликів, включно зі зміною клімату, цифровою трансформацією та охороною здоров'я. Успішне залучення грантів провідними інституціями, зокрема Каролінським інститутом і Технологічним університетом Чалмерса, свідчить про конкурентоспроможність шведських науковців і здатність ефективно координувати міжнародні дослідницькі консорціуми.

Досвід Швеції є надзвичайно цінним для України та демонструє ефективність комплексної моделі інноваційного розвитку, що базується на синергії науки, освіти, бізнесу та держави. Її ключові елементи – стабільні інвестиції в знання, розвинена дослідницька інфраструктура, міжнародна кооперація та орієнтація на сталий розвиток. Це дозволяє країні утримувати високі позиції у європейських і глобальних рейтингах інноваційності та створює довгострокові передумови для економічного зростання й суспільного добробуту.

Україна перебуває на шляху до високого рівня інноваційного розвитку, УКРНОІВІ зі свого боку сприяє впровадженню нових технологій і продуктів, що забезпечують підвищення конкурентоспроможності України, її зростання за рахунок інновацій та розвиток співпраці з міжнародними партнерами, а також підтримку високотехнологічних компаній, стартапів і розвиток національної та регіональних інноваційних екосистем.

Список використаних джерел:

1. QS World University Rankings 2026: Top Global Universities [Електронний ресурс]. URL: https://www.topuniversities.com/world-university-rankings?items_per_page=150&sort_by=rank&order_by=asc.
2. Global Innovation Index 2025. Sweden Ranking in the Global Innovation Index 2025 [Електронний ресурс]. URL: <https://www.wipo.int/edocs/gii-ranking/2025/se.pdf>.
3. Innovation Ecosystem Monitor [Електронний ресурс] // Innosuisse. URL: <https://innosuisse-impact.github.io/ecosystem-monitor/>.
4. European Innovation Scoreboard 2025. Country Profile Sweden [Електронний ресурс]. URL: https://ec.europa.eu/assets/rtd/eis/2025/ec_rtd_eis-country-profile-se.pdf?utm_source.
5. STIP OECD Interactive Dashboard: Sweden [Електронний ресурс]. URL: <https://stip.oecd.org/stip/interactive-dashboards/countries/Sweden>.
6. Regeringskansliet (Government Offices of Sweden). Політика у сфері досліджень та інновацій 2024 [Електронний ресурс]. URL: https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/proposition/2024/12/prop.-20242560?utm_source.
7. Government Offices of Sweden. Excellent Research and Innovation Are Encouraged in Largest-Ever Research and Innovation Bill [Електронний ресурс]. URL: <https://www.government.se/press-releases/2024/12/excellent-research-and-innovation-are-encouraged-in-largest-ever-research-and-innovation-bill/>.
8. Regeringskansliet (Government Offices of Sweden). Введено нові стратегічні напрямки досліджень [Електронний ресурс]. URL: <https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2025/03/nya-strategiska-forskningsomraden-infors/>.
9. Vetenskapsrådet. The Swedish Research Council's Guide to Research Infrastructure 2023 [Електронний ресурс]. URL: <https://www.vr.se/english/analysis/reports/our-reports/2024-01-09-the-swedish-research-council%C2%B4s-guide-to-research-infrastructure-2023.html>.
10. Formas. National Research Programme on Climate [Електронний ресурс]. URL: <https://formas.se/en/start-page/about-formas/what-we-do/national-research-programmes/climate.html>.
11. Formas. The National Research Programme on Oceans and Water [Електронний ресурс]. URL: <https://formas.se/en/start-page/about-formas/what-we-do/national-research-programmes/oceans-and-water.html>
12. WIPO. Шведська система законодавства [Електронний ресурс]. URL: https://www.wipo.int/wipolex/en/legislation/members/profile/SE?utm_source=&activeCollection=laws&collection=laws&collection=treaties&collection=judgments
13. Swedish Patent and Registration Office [Електронний ресурс]. URL: https://www.prv.se/en?utm_source
14. Regeringskansliet (Government Offices of Sweden). The Swedish Patent and Registration Office [Електронний ресурс]. URL: https://www.government.se/government-agencies/the-swedish-patent-and-registration-office/?utm_source.

Список використаних джерел:

15. Swedish Patent and Registration Office — Patents, Trademarks, Design Protection and Copyright [Електронний ресурс]. URL: <https://www.prv.se/en/patents>, <https://www.prv.se/en/trademarks>, <https://www.prv.se/en/design-protection>, <https://www.prv.se/en/copyright>.
16. Swedish Patent and Registration Office — підтримка інновацій, комерціалізація прав інтелектуальної власності, управління нематеріальними активами, електронні сервіси та пошукові бази даних [Електронний ресурс]. URL: <https://www.prv.se/en/knowledge-and-support>, <https://www.prv.se/en/services>, <https://www.prv.se/en/search>.
17. PCT International Authority Quality Reports [Електронний ресурс]. URL: <https://www.wipo.int/en/web/pct-system/quality/authorities>.
18. Swedish Patent and Registration Office — запуск нового інтегрованого цифрового сервісу пошуку по базах даних [Електронний ресурс]. URL: <https://www.prv.se/en/about-us/news/easier-to-search-prvs-databases--new-interface-and-faster-publication/>.
19. Swedish Patent and Registration Office — шведська патентна база, база торговельних марок, база промислових зразків та реєстр муніципальних гербів і офіційних символів [Електронний ресурс]. URL: <https://www.prv.se/en/patents/search-in-patent-database/>, <https://www.prv.se/en/trademarks/search-trademarks/>, <https://www.prv.se/en/design-protection/search-designs/>, <https://www.prv.se/en/trademarks/municipal-arms/>.
20. PRV School — освітня платформа Swedish Patent and Registration Office у сфері інтелектуальної власності та управління нематеріальними активами [Електронний ресурс]. URL: <https://www.prv.se/en/knowledge-and-support/prv-school-online>, <https://www.prv.se/en/knowledge-and-support/prv-school-online/about-the-prv-school/>.
21. Vinnova — We open the way for innovation that makes a difference / Government expert authority [Електронний ресурс]. URL: <https://www.vinnova.se/en/our-activities/we-open-up-for-innovation/>.
22. Vinnova — Our mission / An expert authority with 240 employees [Електронний ресурс]. URL: <https://www.vinnova.se/en/about-us/our-mission/>.
23. Vinnova — Our mission / Government assignment [Електронний ресурс]. URL: <https://www.vinnova.se/en/about-us/our-mission/government-assignments/current-government-assignment/>.
24. Vinnova — Strategic technologies for Sweden / Analysis basis 2025 [Електронний ресурс]. URL: <https://www.vinnova.se/en/publications/strategic-technologies-for-sweden---analysis-basis-2025/>.
25. Vetenskapsrådet — About us [Електронний ресурс]. URL: <https://www.vr.se/english/about-us.html>.
26. Vetenskapsrådet — Funding and promoting research [Електронний ресурс]. URL: <https://www.vr.se/english/mandates/funding-and-promoting-research.html>.
27. Vetenskapsrådet — SweCRIS [Електронний ресурс]. URL: <https://www.vr.se/english/search-results.html?query=SweCRIS+%28Swedish+Research+Information+System%29>.

Список використаних джерел:

28. Vetenskapsrådet – Research infrastructures – advanced tools for research [Електронний ресурс]. URL: <https://www.vr.se/english/mandates/research-infrastructure/what-is-research-infrastructure.html>.
29. Vetenskapsrådet – Sunet [Електронний ресурс]. URL: <https://www.vr.se/english/mandates/research-infrastructure/sunet.html>.
30. Vetenskapsrådet – Register and health data [Електронний ресурс]. URL: <https://www.vr.se/english/mandates/research-infrastructure/register-and-health-data.html>.
31. Tillväxtverket – Work in Sweden [Електронний ресурс]. URL: <https://tillvaxtverket.se/tillvaxtverket/omtillvaxtverket/varaupdrag/allaupdrag/workinsweden.7098.html>.
32. Regeringskansliet (Government Offices of Sweden) – механізм координації у сфері залучення та утримання висококваліфікованих міжнародних талантів і іноземної робочої сили [Електронний ресурс]. URL: <https://www.regeringen.se/contentassets/c9469158836a4c4fa095401bf36b5772/uppdrag-om-starkt-samordning-for-hogkvalificerad-internationell-kompetens-och-utlandsk-arbetskraft-viktig-for-sveriges-konkurrenskraft.pdf>.
33. Forte – About us [Електронний ресурс]. URL: <https://forte.se/en/about-us>.
34. Forte – Fields of research [Електронний ресурс]. URL: <https://forte.se/en/what-we-do/fields-of-research>.
35. Formas – What we do [Електронний ресурс]. URL: <https://formas.se/en/start-page/about-formas/what-we-do.html>.
36. Formas – Funding [Електронний ресурс]. URL: <https://formas.se/en/start-page/about-formas/what-we-do/funding.html>.
37. Formas – National research programmes [Електронний ресурс]. URL: https://formas.se/en/start-page/about-formas/what-we-do/national-research-programmes.html?utm_source.
38. Forte – National research programmes [Електронний ресурс]. URL: https://forte.se/en/what-we-do/national-research-programmes?utm_source.
39. Vinnova – Horisont Europa [Електронний ресурс]. URL: <https://www.vinnova.se/en/m/horizon-europe/>.
40. European Commission | European Research Council – Policy and Strategy of Horizon Europe [Електронний ресурс]. URL: https://research-and-innovation.ec.europa.eu/funding/funding-opportunities/funding-programmes-and-open-calls/horizon-europe/european-research-council_en?utm_source.
41. European Commission | Marie Skłodowska-Curie Actions [Електронний ресурс]. URL: https://research-and-innovation.ec.europa.eu/funding/funding-opportunities/funding-programmes-and-open-calls/horizon-europe/marie-sklodowska-curie-actions_en?utm_source.
42. European Commission | Research Infrastructures [Електронний ресурс]. URL: https://research-and-innovation.ec.europa.eu/funding/funding-opportunities/funding-programmes-and-open-calls/horizon-europe/research-infrastructures_en?utm_source.

Швеція

Список використаних джерел:

43. European Union – The New European Bauhaus Facility [Електронний ресурс]. URL: <https://new-european-bauhaus.europa.eu/funding/new-european-bauhaus-facility>.
44. Vinnova – Horisont Europa / Інноваційна Європа [Електронний ресурс]. URL: <https://www.vinnova.se/m/horisont-europa/oppenn-innovation/>.
45. Vetenskapsrådet – National Contact Points Support Researchers in Sweden [Електронний ресурс]. URL: <https://www.vr.se/english/mandates/international-work/responsibility-within-horizon-europe.html>.
46. Regeringskansliet (Government Offices of Sweden) – Національна стратегія участі Швеції в програмі «Горизонт Європа» 2021–2027 [Електронний ресурс]. URL: <https://www.regeringen.se/informationsmaterial/2021/10/en-nationell-strategi-for-svenskt-deltagande-i-horisont-europa-20212027/>.
47. Податкове агентство Швеції (Skatteverket) – податкова пільга на R&D [Електронний ресурс]. URL: <https://skatteverket.se/foretag/arbetsgivare/arbetsgivaravgifteroch-skatteavdrag/forskningsavdrag.4.8dcbbe4142d38302d7cb4.html#Underlagforavdrag>.
48. Закон «Про спеціальне відрахування при розрахунку внесків роботодавця та загального податку на заробітну плату для осіб, які працюють у сфері досліджень або розробок» [Електронний ресурс]. URL: <https://lagen.nu/2023:747>.
49. Закон «Про соціальні внески» [Електронний ресурс]. URL: <https://lagen.nu/2000:980>.
50. Урядовий звіт «Податкові стимули для досліджень та розробок» (Skatteincitament för forskning och utveckling) за 2025 рік [Електронний ресурс]. URL: https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/statens-offentliga-utredningar/skatteincitament-for-forskning-och-utveckling_hdb33/html/?utm_source.
51. Закон «Про податок на доходи» [Електронний ресурс]. URL: https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/inkomstskattelag-19991229sfs-1999-1229/?utm_source.
52. Закон «Про Податкову раду з питань дослідників» [Електронний ресурс]. URL: <https://lagen.nu/1999:1305>.
53. Податкова рада з питань досліджень (Taxation of Research Workers Board (Forskarskattenämnden) – надання податкової пільги іноземним дослідникам [Електронний ресурс]. URL: <https://forskarskattenamnden.se/forutsattningar-for-skattelattnad>.
54. Податкове агентство Швеції (Skatteverket) – нарахування податків на податкову пільгу іноземним дослідникам [Електронний ресурс]. URL: https://www.skatteverket.se/privat/etjansterochblanketter/blanketterbroschyrer/blanketter/info/1220b.4.39f16f103821c58f680006548.html?utm_source.
55. Swedfund – фінансування дослідницької та інноваційної діяльності, спрямованої на боротьбу з бідністю та сталий розвиток у країнах, що розвиваються [Електронний ресурс]. URL: <https://www.swedfund.se/en/about-swedfund>.
56. Підтримка Swedfund у розробці проєктів [Електронний ресурс]. URL: <https://www.swedfund.se/en/the-project-accelerator#trade-and-investments>.

Список використаних джерел:

57. Impact Innovation [Електронний ресурс]. URL: <https://impactinnovation.se/en/about-us/this-is-impact-innovation/>.
58. Програма the Net Zero Industry of Impact Innovation [Електронний ресурс]. URL: <https://impactinnovation.se/en/programmes/net-zero-industry-2/>.
59. ShiftSweden of Impact Innovation [Електронний ресурс]. URL: <https://www.shiftsweden.se/in-english/about-us/>.
60. Програма the ShiftSweden of Impact Innovation [Електронний ресурс]. URL: <https://impactinnovation.se/en/programmes/shiftsweden/>.
61. Програма SustainGov [Електронний ресурс]. URL: <https://impactinnovation.se/program/sustaingov/>.
62. Програма «Swedish Metals and Minerals» [Електронний ресурс]. URL: <https://impactinnovation.se/program/swedish-metals-minerals/>.
63. Програма «Water Wise Societies» [Електронний ресурс]. URL: <https://impactinnovation.se/en/programmes/water-wise-societies-2/>.
64. Challenge-Driven Innovation (UDI) [Електронний ресурс]. URL: <https://www.vinnova.se/m/utmaningsdriven-innovation/>.
65. Програма Industriklivet [Електронний ресурс]. URL: <https://www.energimyndigheten.se/forskning-och-innovation/forskning/industri/industriURL: livet/>.
66. Regeringskansliet (Government Offices of Sweden) — дослідження, що здійснюються в рамках Політики у сфері досліджень та інновацій [Електронний ресурс]. URL: <https://www.regeringen.se/regeringens-politik/forsknings--och-innovationspropositionen-2024/>.
67. Innovation cheques [Електронний ресурс]. URL: <https://www.sisp.se/en/project/innovation-cheques/#:~:text=Innovation%20voucher%20intermediaries%20by%20region%20%C2%B7%20Stockholm,Park%20%E2%80%93%20Link%C3%B6ping%20%C2%B7%20Sm%C3%A5land%20and%20its.>
68. Regeringskansliet (Government Offices of Sweden) — Базове фінансування університетів [Електронний ресурс]. URL: <https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/statens-offentliga-utredningar/2008/03/sou-200830/>.
69. Regeringskansliet (Government Offices of Sweden) — кошти на надання прямих дослідницьких грантів [Електронний ресурс]. URL: <https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/proposition/2008/10/prop.-20080950/>.
70. Vetenskapsrådet — Calls and decisions — SRC Research Grants in Open Competition [Електронний ресурс]. URL: <https://www.vr.se/english/applying-for-funding/calls-and-decisions.html>.
71. Vetenskapsrådet — Подача заявки на грант [Електронний ресурс]. URL: <https://www.vr.se/english/applying-for-funding/applying-for-a-grant/who-can-apply-for-a-grant.html>.

Список використаних джерел:

72. Vetenskapsrådet — Дотримання етичних стандартів [Електронний ресурс]. URL: <https://www.vr.se/english/applying-for-funding/requirements-terms-and-conditions/conducting-ethical-research.html>.
73. Vetenskapsrådet — Забезпечення відкритого доступу до результатів досліджень [Електронний ресурс]. URL: <https://www.vr.se/english/applying-for-funding/requirements-terms-and-conditions/publishing-open-access.html>.
74. Vetenskapsrådet — План управління даними [Електронний ресурс]. URL: <https://www.vr.se/english/applying-for-funding/requirements-terms-and-conditions/plan-manage-and-make-research-data-available.html>.
75. Vetenskapsrådet — Врахування у дослідженні статевих та гендерних аспектів [Електронний ресурс]. URL: <https://www.vr.se/english/applying-for-funding/requirements-terms-and-conditions/considering-sex-and-gender-dimensions--in-your-research.html>.
76. Vetenskapsrådet — Реєстрація дослідження [Електронний ресурс]. URL: <https://www.vr.se/english/applying-for-funding/requirements-terms-and-conditions/registering-your-clinical-study.html>.
77. Vetenskapsrådet — Шведський дослідницький барометр 2025 [Електронний ресурс]. URL: <https://www.vr.se/english/analysis/swedish-research-in-figures/the-swedish-research-barometer.html>.
78. Vetenskapsrådet — Swedish research in figures [Електронний ресурс]. URL: <https://www.vr.se/english/analysis/swedish-research-in-figures.html>.
79. Vetenskapsrådet — Річний звіт Шведської дослідницької ради за 2024 рік [Електронний ресурс]. URL: <https://www.vr.se/analys/rapporter/vara-rapporter/2025-03-05-vetenskapsradets-arsredovisning-2024.html>.
80. Vetenskapsrådet — Network grant for planning future excellence clusters for groundbreaking technologies [Електронний ресурс]. URL: <https://www.vr.se/english/applying-for-funding/calls/2025-04-22-network-grant-for-planning-future-excellence-clusters-for-groundbreaking-technologies.html>.
81. European Commission Horizon — Europe Work Programme 2026–2027 [Електронний ресурс]. URL: https://research-and-innovation.ec.europa.eu/funding/funding-opportunities/funding-programmes-and-open-calls/horizon-europe/horizon-europe-work-programmes_en?utm_source.
82. ERC Starting Grant — [Електронний ресурс]. URL: <https://erc.europa.eu/apply-grant/starting-grant>.
83. Vetenskapsrådet — 21 researchers in Sweden to receive an ERC Starting Grant 2025 [Електронний ресурс]. URL: <https://www.vr.se/english/just-now/news/news-archive/2025-09-04-21-researchers-in-sweden-to-receive-an-erc-starting-grant-2025.html>.
84. ERC Consolidator Grant — [Електронний ресурс]. URL: <https://erc.europa.eu/apply-grant/consolidator-grant>.
85. Vetenskapsrådet — 13 researchers in Sweden to receive an ERC Consolidator Grant 2025 [Електронний ресурс]. URL: https://www.vr.se/english/just-now/news/news-archive/2025-12-09-13-researchers-in-sweden-to-receive-an-erc-consolidator-grant-2025.html?utm_source.
86. ERC Advanced Grant — [Електронний ресурс]. URL: <https://erc.europa.eu/apply-grant/advanced-grant>.

Список використаних джерел:

87. Vetenskapsrådet — 13 researchers in Sweden to receive an ERC Advanced Grant 2024 [Електронний ресурс]. URL: https://www.vr.se/english/just-now/news/news-archive /2025-06-17-13-researchers-in-sweden-to-receive-an-erc-advanced-grant-2024.html?utm_source.
88. ERC Proof of Concept — [Електронний ресурс]. URL: https://erc.europa.eu/apply-grant/proof-concept?utm_source.
89. Vetenskapsrådet — Seven researchers in Sweden to receive ERC Proof of Concept Grant 2025 [Електронний ресурс]. URL: https://www.vr.se/english/just-now /news/news-archive /2025-07-14-seven-researchers-in-sweden-to-receive-erc-proof-of-concept-grant-2025.html?utm_source.
90. European Commission — Marie Skłodowska-Curie Actions — Postdoctoral Fellowships [Електронний ресурс]. URL: <https://marie-sklodowska-curie-actions.ec.europa.eu /actions /postdoctoral-fellowships>.
91. Vetenskapsrådet — 55 researchers in Sweden awarded MSCA Postdoctoral Fellowship 2024 [Електронний ресурс]. URL: https://www.vr.se/english/just-now /news/news-archive /2025-02-18-55-researchers-in-sweden-awarded-msca-postdoctoral-fellowship-2024.html?utm_source.
92. Mittuniversitetet (Mitt Sweden University) — International Funding [Електронний ресурс]. URL: https://www.miun.se/en/staff/researcher/grants-office/Popular-financiers/eu-funding/?utm_source.
93. Європейське відомство інтелектуальної власності (EUIPO) — SME Fund [Електронний ресурс]. URL: https://www.euipo.europa.eu/en/sme-corner/sme-fund/2026?utm_source.
94. Європейське відомство інтелектуальної власності (EUIPO) — Call for proposals GR/001/25 [Електронний ресурс]. URL: https://euipo.europa.eu /tunnel-web/secure /webdav/guest/document_library/contentPdfs/about_euipo/Grants/GR_001_25/gr_001_25_call_notice_en.pdf?utm_source.
95. Європейське відомство інтелектуальної власності (EUIPO) — SME Fund 2024 – Implementation Figures [Електронний ресурс]. URL: https://euipo.europa.eu /tunnel-web/secure/webdav/guest/document_library/contentPdfs/about_euipo/Grants/GR_001_24/SME_Fund_2024_Implementation_Figures_en.pdf?utm_source.
96. Європейське відомство інтелектуальної власності (EUIPO) — система ваучерів [Електронний ресурс]. URL: https://www.euipo.europa.eu/sv/news/launch-of-the-2026 -sme-fund-to-help-smes-protect-their-intellectual-property?utm_source=.
97. Європейське відомство інтелектуальної власності (EUIPO) — ваучер IPScan, ваучер торговельні марки та промислові зразки, ваучер патенти, ваучер сорти рослин [Електронний ресурс]. URL: <https://www.euipo.europa.eu/en/sme-corner/2026 /vouchers/ip-scan>, https://www.euipo.europa.eu/en/sme-corner/sme-fund/2026/vouchers /trademarks-and-designs?utm_source=, <https://www.euipo.europa.eu/en/sme-corner/sme- fund/2026/vouchers/national-patents>, https://www.euipo.europa.eu/en/sme-corne/sme-fund /2026/vouchers/community-plant-variety?utm_source=.

Список використаних джерел:

98. Європейське відомство інтелектуальної власності (EUIPO) — Розмір відшкодування зборів за різні види діяльності у сфері інтелектуальної власності [Електронний ресурс]. URL: <https://www.euipo.europa.eu/en/sme-corner/sme-fund/2026/how-to-apply/ip-scan>.
99. Європейське відомство інтелектуальної власності (EUIPO) — Driving SME Growth and Competitiveness: 100,000 SMEs financially supported by the SME fund [Електронний ресурс]. URL: https://www.euipo.europa.eu/en/news/driving-sme-growth-and-competitiveness-100-000-smes-financially-supported-by-the-sme-fund?utm_source=.
100. Almi Invest GreenTech [Електронний ресурс]. URL: <https://www.almi.se/riskkapital/greentech/>.
101. Saminvest [Електронний ресурс]. URL: <https://www.saminvest.se/>.
102. Про Saminvest [Електронний ресурс]. URL: <https://www.saminvest.se/om-saminvest/>.
103. Інвестиції фонду Saminvest [Електронний ресурс]. URL: <https://www.saminvest.se/fondinvesteringar/>.
104. Government Offices of Sweden — A STEM strategy for Sweden – from preschool to postgraduate study [Електронний ресурс]. URL: <https://www.government.se/press-releases/2025/02/a-stem-strategy-for-sweden--from-preschool-to-postgraduate-study>.
105. EISCAT_3D. Next generation European Incoherent Scatter radar system. European Strategy Forum on Research Infrastructures (ESFRI). [Електронний ресурс]. URL: https://roadmap2021.esfri.eu/projects-and-landmarks/browse-the-catalogue/eiscat_3d/?utm_source=.
106. EISCAT Norway. UiT The Arctic University of Norway. [Електронний ресурс]. URL: https://en.uit.no/prosjekter/prosjekt?p_document_id=487937&utm_source
107. Spicher A. EISCAT & EISCAT 3D Primer. CEDAR Workshop 2023. [Електронний ресурс]. URL: <https://cedarscience.org/sites/default/files/2023-07/2023-student-EISCAT-3D.pdf>.
108. The National Academic Infrastructure for Supercomputing in Sweden (NAISS) [Електронний ресурс]. URL: <https://www.naiss.se/about-us/>.
109. Vetenskapsrådet — Research for a wiser world [Електронний ресурс]. URL: <https://www.vr.se/english.html>.
110. Science for Life Laboratory — Enabling life science [Електронний ресурс]. URL: <https://www.scilifelab.se/about-us/>.
111. Science for Life Laboratory — геноміка, протеоміка, метаболоміка та експосоміка, просторова оміка, клітинна та молекулярна візуалізація, структурна біологія, хімічна біологія та геномна інженерія, відкриття ліків і біоінформатика [Електронний ресурс]. URL: <https://www.scilifelab.se/genomics/>, <https://www.scilifelab.se/proteomics/>, <https://www.scilifelab.se/metabolomics-and-exposomics/>, <https://www.scilifelab.se/spatial-omics/>, <https://www.scilifelab.se/cellular-and-molecular-imaging/>, <https://www.scilifelab.se/structural-biology/>, <https://www.scilifelab.se/chemical-biology-and-genome-engineering/>, <https://www.scilifelab.se/drug-discovery/>.

Список використаних джерел:

112. Атлас людських білків [Електронний ресурс]. URL: <https://www.proteinatlas.org/about/organization>.
113. The Human Protein Atlas background and history [Електронний ресурс]. URL: <https://www.proteinatlas.org/about/history>.
114. European Spallation Source [Електронний ресурс]. URL: <https://ess.eu/about>.
115. European Spallation Source – In-Kind Contributions [Електронний ресурс]. URL: <https://ess.eu/in-kind-contributions>.
116. Лабораторія MAX IV [Електронний ресурс]. URL: <https://www.maxiv.lu.se/about-us/the-max-iv-facility/>.
117. Swedish Incubators & Science Parks (SISP) [Електронний ресурс]. URL: <https://www.sisp.se/en/>.
118. Sweden Singapore Innovation Cluster [Електронний ресурс]. URL: <https://www.sisp.se/en/project/sweden-singapore-innovation-cluster/>.
119. Nordic Singapore Innovation Days 2026 [Електронний ресурс]. URL: <https://www.sisp.se/en/project/nordic-singapore-innovation-days-2026/>.
120. Vinnova – Національна програма інкубаторів (NIP) [Електронний ресурс]. URL: <https://www.vinnova.se/m/inkubation-starker-sveriges-innovations--och-fornyelseformaga/>.
121. National Incubator Programme [Електронний ресурс]. URL: <https://www.sisp.se/en/project/national-incubator-programme/>.
122. Swedish Incubators & Science Parks (SISP) – розподіл залученого капіталу у компанії за секторами. млн шведських крон [Електронний ресурс]. URL: <https://www.sisp.se/en/incubators/>.
123. Vinnova – Sting - Excellent Incubation and Acceleration 2025-2029 [Електронний ресурс]. URL: <https://www.vinnova.se/en/p/sting---excellent-incubation-and-acceleration-2025-2029/>.
124. Sting Climate Race [Електронний ресурс]. URL: <https://www.sting.co/sting-climate-race>.
125. Sting Core [Електронний ресурс]. URL: <https://www.sting.co/sting-core>.
126. Sting Test Drive DeepTech [Електронний ресурс]. URL: <https://www.sting.co/pre-sting/test-drive>.
127. Arctic Business [Електронний ресурс]. URL: <https://abi.se/>.
128. Наукові парки Лулео, Пітео та Шеллефтео [Електронний ресурс]. URL: <https://abi.se/contact/>.
129. Подання заявки до Arctic Business [Електронний ресурс]. URL: <https://abi.se/services/incubator/>.
130. Arctic Ventures [Електронний ресурс]. URL: <https://arctic-ventures.se/>.
131. StartupLab Arctic Business [Електронний ресурс]. URL: <https://abi.se/services/startup-lab/>.
132. Arctic Business Collab [Електронний ресурс]. URL: <https://abi.se/collab/>.
133. SSE Business Lab [Електронний ресурс]. URL: <https://www.hhs.se/en/outreach/sse-initiatives/sse-business-lab>.
134. Програма «Ideate як частина проєкту SSE Business Lab [Електронний ресурс]. URL: https://www.hhs.se/en/outreach/sse-initiatives/sse-business-lab/ideate/?utm_source.

Список використаних джерел:

135. Програма «Activate» як частина проєкту SSE Business Lab [Електронний ресурс]. URL: https://innovationsoftheworld.com/sse-busines-lab-creating-the-conditions-for-unicorns/?utm_source.
136. Програма «Incubate» як частина проєкту SSE Business Lab [Електронний ресурс]. URL: https://www.hhs.se/en/outreach/sse-initiatives/sse-business-lab/blprogram/?utm_source, https://basepoint.vc/stories/sse-business-lab-europe-leading-startup-incubator?utm_source.
137. Uppsala Innovation Centre (UIC) [Електронний ресурс]. URL: <https://uic.se/>.
138. Ideon Science Park [Електронний ресурс]. URL: <https://ideon.se/>.
139. The History of Ideon [Електронний ресурс]. URL: <https://ideon.se/our-history/>.
140. Інноваційний район Лунд [Електронний ресурс]. URL: <https://www.futurebylund.se /lund-id>.
141. Наукове селище Скандинавія [Електронний ресурс]. URL: <https://sciencevillage.com/>.
142. Новий район (Brunnshög) з житловими та комерційними зонами [Електронний ресурс]. URL: <https://lund.se/stadsutveckling-och-trafik/stadsutvecklingsomraden /brunnshog/delomraden-och-byggnader-i-brunnshog>.
143. Kista Science City [Електронний ресурс]. URL: <https://kistasciencecity.com/>.
144. Uppsala Science Park [Електронний ресурс]. URL: <https://vasakronan.se/en / uppsala-science-park-a-place-for-great-ideas/>.
145. Lindholmen Science Park — науковий парк, його діяльність у сферах штучного інтелекту, медіа, мобільності та розвитку інноваційного району Ліндгольмен [Електронний ресурс]. URL: <https://www.lindholmen.se/en/about-us/>, <https://www.lindholmen.se/en/research-innovation/ai>, <https://www.lindholmen.se/en/research-innovation/media>, <https://www.lindholmen.se/en/research-innovation/mobility>, <https://www.lindholmen.se/en/lindholmen-innovation-district->

Швеція

01601, Україна, м. Київ, вул. Дмитра Годзенка, 1

+380 (44) 494-06-11

office@nipo.gov.ua

понеділок – четвер з 8:30 до 17:15, п'ятниця з 8:30 до 16:00

© УКРНОВІ, 2026

CC BY Attribution 4.0 International (CC-BY-4.0)

Ліцензія CC не поширюється на контент у цьому виданні, що не належить УКРНОВІ.

В даному матеріалі використовуються неоригінальні об'єкти (зображення), згенеровані комп'ютерною програмою – ChatGPT.